

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

РІШЕННЯ

15 листопада 2018 р.

Київ

№ 635-р

Про порушення
законодавства про захист
економічної конкуренції

Антимонопольний комітет України (далі – Комітет), розглянувши матеріали справи № 130-26.13/20-17 про порушення комунальним підприємством «Міжнародний аеропорт «Київ» (Жуляни) (далі - КП «МА «Київ» (Жуляни), Аеропорт) і товариством з обмеженою відповідальністю «МАСТЕР-ABIA» (далі – ТОВ «МАСТЕР-ABIA», Товариство) законодавства про захист економічної конкуренції та подання з попередніми висновками від 11.09.2017 № 130-26.13/20-17/331-спр,

ВСТАНОВИВ:

1. ПРЕДМЕТ СПРАВИ

- (1) КП «МА «Київ» (Жуляни) укладено з ТОВ «МАСТЕР-ABIA» Договір комісії від 16.08.2011 № 298-2011, відповідно до якого ТОВ «МАСТЕР-ABIA» виконує функції оператора аеропорту з наземного обслуговування та укладає стандартні угоди про наземне обслуговування з авіакомпаніями.
- (2) Між КП «МА «Київ» (Жуляни) і ТОВ «МАСТЕР-ABIA» укладено Генеральну угоду про комерційне виконання послуг з наземного обслуговування повітряних суден від 01.01.2014 № 9/14, відповідно до якої ТОВ «МАСТЕР-ABIA» надає на території Аеропорту повний комплекс послуг з наземного обслуговування повітряних суден, а також залучає для надання послуг з наземного обслуговування ПС на території Аеропорту «Київ» (Жуляни) сертифіковані хендлінгові компанії шляхом укладання відповідних договорів.
- (3) Такі дії КП «МА «Київ» (Жуляни) і ТОВ «МАСТЕР-ABIA» містять ознаки порушення, передбаченого частиною першою статті 6 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді здійснення суб'єктами господарювання антиконкурентних узгоджених дій, які призвели до обмеження конкуренції.

2. ВІДПОВІДАЧІ

- (4) КП «МА «Київ» (Жуляни) (м. Київ, ідентифікаційний код юридичної особи 01131514) є суб'єктом господарювання у значенні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції», який здійснює діяльність щодо обслуговування повітряних суден і пасажирів, пов'язану із забезпеченням посадки-зльоту повітряних суден,

обслуговуванням пасажирів в аеровокзалі, має сертифікат аеродрому від 16.03.2014 № АП 09-02, виданий Державною авіаційною службою України, який засвідчує, що аеродром придатний до експлуатації та прийому повітряних суден, обладнаний посадковими системами.

- (5) ТОВ «МАСТЕР-АВІА» (м. Київ, ідентифікаційний код юридичної особи 38742485) є суб'єктом господарювання, у значенні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції», який відповідно до виданих Державною авіаційною службою України Сертифікатів відповідності та Генеральної угоди від 01.01.2014 № МА 9/14 «Про надання послуг з наземного обслуговування ПС», укладених з КП «МА «Київ» (Жуляни), надає послуги з наземного обслуговування повітряних суден, пасажирів, екіпажів, багажу в аеропорту «Київ» (Жуляни).
- (6) Розпорядженням заступника Голови Антимонопольного комітету України – державного уповноваженого від 23.02.2017 № 07/38-р розпочато розгляд справи № 130-26.13/20-17 про порушення КП «МА «Київ» (Жуляни) і ТОВ «МАСТЕР-АВІА» законодавства про захист економічної конкуренції у вигляді здійснення суб'єктами господарювання антиконкурентних узгоджених дій шляхом укладення Договору комісії від 16.08.2011 № 298-2011, які призвели до обмеження конкуренції.
- (7) Розпорядження державного уповноваженого про початок розгляду справи від 23.02.2017 № 07/38-р надіслано КП «МА «Київ» (Жуляни) (лист Комітету від 24.02.2017 № 130-26.13/07-2089) і ТОВ «МАСТЕР-АВІА» (лист Комітету від 24.02.2017 № 130-26.13/07-2091).

3. ОБСТАВИНИ СПРАВИ

- (8) Відповідно до статті 1 Повітряного кодексу України (далі - Кодекс):
  - **аеродром** - поверхня земної або водної ділянки, на якій розміщені будівлі, споруди та обладнання, яка призначена повністю або частково для вильоту, прибуття та руху по цій поверхні повітряних суден;
  - **аеропорт** - комплекс споруд, призначених для приймання, відправлення повітряних суден та обслуговування повітряних перевезень, що має для цих цілей аеродром, інші наземні споруди та необхідне обладнання;
  - **експлуатант аеродрому** - юридична особа, що здійснює експлуатацію аеродрому;
  - **експлуатант аеропорту** - юридична особа, що є утримувачем сертифіката аеродрому та має сертифікат на право здійснення діяльності з наземного адміністрування в аеропорту. Експлуатант аеропорту може мати також інші сертифікати та здійснювати інші види аеропортової діяльності, крім визначених у цьому абзаці;
  - **користувач аеропорту (аеродрому)** - юридична або фізична особа, що здійснює повітряні перевезення пасажирів, пошти, вантажу або виконує інші види польотів;
  - **наземне обслуговування** - послуги з наземного обслуговування повітряних суден, екіпажу, пасажирів, вантажу, багажу, пошти, що надаються користувачам аеропорту на території аеропорту (аеродрому) або за його межами.
- (9) Згідно зі статтею 66 Кодексу:
  - керівник експлуатанта аеродрому несе відповідальність за забезпечення безпеки польотів, контроль за станом приаеродромної території, будівництвом об'єктів, діяльністю суб'єктів на аеродромі та на приаеродромній території, контроль за дотриманням вимог щодо встановлення і розміщення маркірувальних знаків та радіотехнічних пристроїв, підтримання встановленого порядку виконання і забезпечення

польотів на аеродромі та здійснює координацію діяльності на аеродромі підприємств і організацій;

- з метою забезпечення безпеки польотів керівник експлуатанта аеродрому є незалежним у прийнятті рішень щодо забезпечення безпеки авіації на аеродромі;

- експлуатант аеродрому не має права вживати дискримінаційних заходів та обмежувати права користувачів аеропорту, суб'єктів з наземного обслуговування.

- (10) Відповідно до статті 70 Кодексу експлуатант аеропорту забезпечує прийняття та відправку повітряних суден, організацію наземного обслуговування повітряних суден, пасажирів, екіпажів, багажу, вантажу та пошти, повинен мати для цього аеродром, споруди, обладнання, техніку, персонал і може включати розташовані на його території об'єкти системи організації повітряного руху, метеорологічного обслуговування, вертолітні майданчики, під'їзні колії із смугами відведення, об'єкти соціальної сфери та інші спорудження і об'єкти.
- (11) Згідно зі статтею 72 Кодексу експлуатант аеропорту може одночасно бути експлуатантом аеродрому. Експлуатант аеропорту може самостійно надавати послуги в аеропорту, а також на договірних умовах передавати право на наземне обслуговування в аеропорту юридичним чи фізичним особам, що відповідають вимогам авіаційних правил України.
- (12) Статтею 77 Кодексу визначено, що суб'єкти авіаційної діяльності, які надають послуги з наземного обслуговування, що підлягають обов'язковій сертифікації, провадять свою діяльність на території аеропорту та аеродрому на підставі відповідного сертифіката, виданого уповноваженим органом з питань цивільної авіації, а також договору, укладеного з експлуатантом аеропорту (аеродрому).
- (13) Згідно з частиною другою статті 50 Закону України «Про Державну програму авіаційної безпеки цивільної авіації» (далі - Закон) керівники кожної із сторін (керівники аеропортів разом із заінтересованими орендарями аеропорту) подають керівнику аеропорту список осіб для оформлення перепусток, за якими надається дозвіл на перебування у відповідній зоні аеропорту.
- (14) Відповідно до статті 56 цього Закону у кожному аеропорту встановлюється пропускна система, що затверджується керівником аеропорту. Персонал експлуатантів, орендарів аеропорту, інших організацій, який має допуск до контрольованої території, зобов'язаний мати спеціальні перепустки з визначенням зон, в яких він може перебувати.
- (15) Згідно зі статтею 57 Закону управління пропускною системою, виготовлення та видачу перепусток до контрольованої території здійснює уповноважена керівником аеропорту особа.
- (16) Види аеропортової діяльності, що підлягають сертифікації, визначені Правилами сертифікації аеропортів (далі - Правила сертифікації аеропортів), затвердженими наказом Державіаслужби від 13.06.2006 № 407, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 23.06.2006 за № 740/12614.
- (17) Відповідно до Правил сертифікації аеропортів, «аеропорт» визначено як підприємство, що здійснює приймання і відправлення ПС, пасажирів, багажу, пошти і вантажів, обслуговування польотів ПС і екіпажів, яке має для цього аеродром, аеровокзал, інші наземні споруди, а також необхідну структуру, обладнання, авіаційний персонал та інших працівників.

- (18) Аеропортова діяльність - виконання технологічних процесів і підтримання в експлуатаційному стані споруд, механізмів, машин та обладнання для забезпечення зльоту, посадки, маневрування, стоянки ПС, технічного обслуговування ПС, забезпечення паливно-мастильними матеріалами і спеціальними рідинами, обслуговування пасажирів, екіпажів, багажу, пошти, вантажів та забезпечення авіаційних робіт.
- (19) ТОВ «МАСТЕР-АВІА» здійснює свою діяльність на підставі Сертифікатів відповідності, а саме:
- забезпечення авіаційної безпеки, виданого 24.10.2016 № 068;
  - наземного адміністрування в аеропорту, виданого 05.02.2018 за № ІЕV-СКО-353-04;
  - обслуговування пасажирів, багажу, виданого 05.02.2018 за № ІЕV-СКО-352-04;
  - забезпечення спецтранспортом та засобами механізації – комплекс заходів з виконання наземних транспортних послуг, необхідних для авіаційної діяльності, виданого 21.05.2018 за № ІЕV-СКО-218-03;
  - обслуговування на пероні та містах стоянок ПС, виданого 21.05.2018 за № ІЕV-СКО-370-04;
  - прийому, зберігання, підготовки до видачі, видача на заправку в засоби заправки та заправлення повітряних суден авіапаливом, виданий 09.02.2017 № ІЕV-СКО-277-03;
  - забезпечення обслуговування вантажів та пошти, виданий 23.07.2018 № ІЕV-СКО-380-02.
- (20) КП «МА «Київ» (Жуляни) здійснює свою діяльність на підставі Сертифікатів, а саме:
- аеродрому, виданого 14.03.2014 за № АП 09-02;
  - аеропорту, виданого 26.05.2017 за № ІЕV-AIR-244-01;
  - служби авіаційної безпеки, виданого 24.10.2014 за № 048;
  - служби пошукового, аварійно-рятувального та протипожежного забезпечення, виданого 24.12.2012 за № ІЕV-ПАРЗП-19-02;
  - наземне адміністрування № ІЕV-ВДСА-244-02;
  - забезпечення спецтранспортом та засобами механізації (обслуговування на пероні та містах стоянок ПС).
- (21) Відповідно до статті 5 Закону України «Про природні монополії» до сфери діяльності суб'єктів природних монополій належать спеціалізовані послуги аеропорту за переліком, який визначає Кабінет Міністрів України.
- (22) Згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 14.07.2010 № 590 «Про затвердження переліку спеціалізованих послуг аеропортів» (далі – постанова КМУ) до спеціалізованих послуг аеропортів, що є сферою діяльності суб'єктів природної монополії, відносяться такі послуги:
- забезпечення посадки, зльоту повітряного судна (далі - ПС);
  - забезпечення авіаційної безпеки;
  - забезпечення приймання, зберігання, контролю за якістю та видачі авіаційного пального для заливки у паливозаправник або заправлення баків ПС;
  - забезпечення наднормативної стоянки ПС;
  - забезпечення обслуговування пасажирів в аеровокзалі.
- (23) Отже, спеціалізовані послуги аеропорту надаються виключно аеропортом як суб'єктом природної монополії та є відповідним, взаємодоповнюючим комплексом послуг, які надає аеропорт суб'єктам авіаційної діяльності.

- (24) Спеціалізовані послуги аеропорту надаються за допомогою спеціалізованого обладнання та спеціалізованої інфраструктури, які є у власності аеропорту.
- (25) Плата за обов'язкові спеціалізовані послуги аеропорту справляється у вигляді аеропортових зборів відповідно до наказу Міністерства транспорту та зв'язку України (далі – Мінтранс) «Про встановлення аеропортових зборів за обслуговування повітряних суден і пасажирів в аеропортах України та внесення змін до наказу Мінтрансу від 06.07.1999 № 352» від 14.04.2008 № 433, зі змінами, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 14.05.2008 за № 408/15099.
- (26) Надання комплексу спеціалізованих послуг в аеропорту є окремим ринком.
- (27) Згідно із зведеним переліком суб'єктів природних монополій КП «МА «Київ» (Жуляни) включено до зазначеного переліку як суб'єкт природної монополії.
- (28) Підставою включення до зведеного переліку є лист Міністерства інфраструктури України (яке на сьогодні здійснює функції державного регулювання суб'єктів природних монополій у сфері транспорту до утворення відповідної національної комісії) від 16.05.2014 № 5031/11/10-14 про включення КП «МА «Київ» (Жуляни) до переліку суб'єктів природних монополій.
- (29) КП «МА «Київ» (Жуляни) є суб'єктом природної монополії на ринку надання спеціалізованих послуг на території Міжнародного аеропорту «Київ» (Жуляни).
- (30) Під час надання спеціалізованих послуг аеропорт фактично забезпечує здійснення всієї аеропортової діяльності та забезпечує, зокрема, доступ суб'єктів господарювання (контрагентів аеропорту, операторів послуг з наземного обслуговування) на ринки послуг з наземного обслуговування на території самого аеропорту, які є суміжними до ринку спеціалізованих послуг аеропорту та напряму залежать від надання аеропортом цих спеціалізованих послуг.
- (31) Законом України «Про природні монополії» та постановою Кабінету Міністрів України визначені ринки спеціалізованих послуг аеропорту, які регулюються державою, разом з тим існують суміжні ринки, які не підпадають під державне регулювання, оскільки на цих ринках існує конкуренція. Наприклад: ринки послуг з наземного обслуговування включають в себе, зокрема, такі послуги, як:
- супроводження, руління та буксирування ПС перед вильотом та після прильоту;
  - реєстрації та оформлення пасажирів, їх посадки та висадки;
  - оформлення перевізної документації;
  - обробки багажу, пошти і вантажів, їх навантаження (розвантаження) на борт (з борту) ПС;
  - надання послуг із завантаження та розвантаження, включаючи бортове харчування (кейтерінг);
  - миття, зняття зледеніння;
  - заправлення ПС авіаційним паливом і спеціальними рідинами тощо.
- (32) Отже, суміжними ринками від ринку спеціалізованих послуг аеропорту є ринки наземного обслуговування, які включають в себе додаткові (допоміжні) послуги із забезпечення аеропортової діяльності, та які може надавати як аеропорт, так і інші суб'єкти господарювання. Оскільки ринки послуг з наземного обслуговування напряму залежать від спеціалізованих послуг аеропорту, у тому числі це пов'язано з необхідністю використання спеціалізованої інфраструктури аеропорту та

спеціалізованого обладнання, умов конкуренції на ринках з наземного обслуговування фактично визначає надавач спеціалізованих послуг аеропорту.

- (33) Рішенням Київської міської ради від 17.02.2011 № 28/5415 «Про передачу майна територіальної громади міста Києва в оренду на конкурсних засадах» (далі - Рішення) було вирішено передати комплекси будівель, споруд та обладнання, розташовані за адресами: м. Київ, Повітрофлотський просп., 73, Повітрофлотський просп., 79, Повітрофлотський проспект, 81, Повітрофлотський просп., 86а, Повітрофлотський просп., 88, Повітрофлотський просп., 92, Повітрофлотський просп., 96, Повітрофлотський просп., 96а, Повітрофлотський просп., 96б, Київська обл., Вишгородський р-н, с. Воропаїв, які належать до комунальної власності територіальної громади м. Києва та перебувають на балансі комунального підприємства Міжнародного аеропорту «Київ» (Жуляни), в оренду ТОВ «МАСТЕР-АВІА» як переможцю конкурсу строком на 49 років та встановити річну орендну плату в розмірі 6 відсотків від вартості майна, визначеної звітом про незалежну експертну оцінку на момент укладання договору оренди (пункт 1 Рішення).
- (34) Згідно з пунктом 2 Рішення Головному управлінню комунальної власності м. Києва виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) доручено забезпечити у встановленому порядку та відповідно до умов конкурсу проведення незалежної оцінки майна, що підлягає передачі в орендне користування згідно з пунктом 1 цього рішення.
- (35) Також цим Рішенням доручено КП «МА «Київ» (Жуляни) після виконання пункту 2 рішення укласти договір оренди з ТОВ «МАСТЕР-АВІА» в установленому порядку.
- (36) Відповідно до Договору оренди комплексів будівель, споруд і обладнання, що перебуває в комунальній власності Територіальної громади міста Києва від 18.07.2011 № 240-2011, укладеного між КП «МА «Київ» (Жуляни) і ТОВ «МАСТЕР-АВІА», погодженого Головним управлінням Комунальної власності міста Києва виконавчого органу Київської міської ради (Київської державної адміністрації), КП «МА «Київ» (Жуляни) (Орендодавець) передає, а ТОВ «МАСТЕР-АВІА» (Орендар) приймає у строкове платне користування комплекси будівель, споруд та обладнання, що належать до комунальної власності територіальної громади міста Києва, закріпленої за КП «МА «Київ» (Жуляни) на праві господарського відання, та вартість яких визначена Звітом про експертну оцінку Майна.
- (37) Рішенням Антимонопольного комітету України від 23.09.2010 № 484-р надано дозвіл ТОВ «МАСТЕР-АВІА» на одержання в оренду активів у вигляді цілісного майнового комплексу, а саме комплексу будівель та споруд КП «МА «Київ» (Жуляни), крім злітно-посадкової смуги та об'єктів соціальної сфери.
- (38) Так, економічне обґрунтування вищезазначеної концентрації передбачало розвиток аеровокзального комплексу міжнародного аеропорту «Київ» (Жуляни) та будівництво нового міжнародного пасажирського терміналу аеропорту «Київ» (Жуляни) пропускною спроможністю 320 пасажирів на годину та площею 12 000 метрів квадратних.
- (39) Метою проведення концентрації підприємств ТОВ «МАСТЕР-АВІА» та КП «МА «Київ» (Жуляни) є здійснення реструктуризації останнього з метою ефективної роботи підприємства і отримання максимального прибутку і подальшого розвитку підприємства як на регіональному, так і міжнародному ринках.

(40) Як зазначило КП «МА «Київ» (Жуляни), в додатку «Економічне обґрунтування концентрації» до заяви від 16.06.2010 № 1.7-898 про надання дозволу на концентрацію *«головна конкурентна перевага, яку необхідно створити на протязі 3-х років – якісне обслуговування авіакомпаній і пасажирів, складовими якого є:*

- сучасна злітно-посадкова смуга;
- сучасні засоби управління і контролю за повітряним рухом;
- сучасне світлосигнальне обладнання;
- функціональна будівля аеровокзалу.

Результатом від проведення концентрації, котрі очікує отримати ТОВ «МАСТЕР-АВІА» та КП «МА «Київ» (Жуляни) є залучення інвестицій на будівництво нового міжнародного терміналу до ЄВРО 2012...

Внаслідок капітальної реконструкції КП «МА «Київ» (Жуляни) зможе приймати літаки міжнародного класу, що дасть змогу конкурувати, на якісно новому рівні використовуючи вигідне географічне положення та інфраструктуру підприємства».

(41) Отже, за результатами розгляду заяви про надання дозволу на концентрацію були зроблені висновки, що одержання ТОВ «МАСТЕР-АВІА» в оренду активів у вигляді цілісного майнового комплексу, а саме комплексу будівель та споруд КП «МА «Київ» (Жуляни), крім злітно-посадкової смуги та об'єктів соціальної сфери, не призводить до монополізації чи суттєвого обмеження конкуренції на відповідних товарних ринках міста Києва.

4. ДОКАЗИ УЗГОДЖЕНИХ ДІЙ

(42) Антимонопольний комітет України (далі – Комітет) розглядає справу № 130-26.13/24-16, розпочату розпорядженням заступника Голови Комітету – державного уповноваженого А. Вовка від 25.02.2016 № 07/44-р за ознаками вчинення суб'єктом господарювання в особі ТОВ «МАСТЕР-АВІА» та КП «МА «Київ» (Жуляни) порушення, передбаченого пунктом 2 статті 50, пунктом 7 частини другої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку надання доступу до послуг з наземного обслуговування повітряних суден, пасажирів та багажу шляхом усунення з ринку послуг з наземного обслуговування повітряних суден, пасажирів та багажу інших суб'єктів господарювання, під час розгляду якої було з'ясовано.

(43) КП «МА «Київ» (Жуляни) укладено з ТОВ «МАСТЕР-АВІА» Рамкову угоду від 11.05.2010 № 106-2010 «Про співробітництво в сфері обслуговування пасажирів, екіпажів і повітряних суден» (далі – Рамкова угода), яка регламентувала порядок співробітництва між Аеропортом (КП «МА «Київ» (Жуляни)) та Агентом (ТОВ «МАСТЕР-АВІА») щодо надання Агентом перевізникам (авіакомпаніям) послуг з наземного обслуговування повітряних суден, пасажирів, екіпажів. Ця угода набула чинності 11.05.2010 та діяла до 11.05.2013. Додатковою угодою № 2 від 11.05.2013 термін дії Рамкової Угоди було продовжено до 31.12.2013.

(44) КП «МА «Київ» (Жуляни) (далі – Комітент) укладено з ТОВ «МАСТЕР-АВІА» (далі – Комісіонер) Договір комісії від 16.08.2011 № 298-2011 на строк до 31.12.2012. За відсутності письмової заяви від однієї із Сторін про припинення або зміну умов договору він вважається продовженим на кожний наступний календарний рік. За інформацією КП «МА «Київ» (Жуляни) і ТОВ «МАСТЕР-АВІА», *«договір комісії від 16.08.2011 № 298-2011 діє і буде чинним до 31.12.2017, а у разі, якщо до того часу жодна зі сторін не надасть іншій стороні письмову заяву про його припинення, дія Договору буде пролонгована на наступний календарний рік відповідно до пунктів 7.2 та 7.3 Додаткової угоди № 5 до Договору».*

(45) Відповідно до зазначеного Договору комісії:

«1.1. В порядку і на умовах договору та за заявкою Авіаперевізників, що виконують рейси через Міжнародний аеропорт «Київ» (Жуляни) (надалі – Покупці) Комісіонер здійснює від свого імені операції з продажу Послуг Комітента, а саме:

- забезпечення посадки-зльоту повітряних суден (далі ПС);
- забезпечення посадки-зльоту ПС у нічний час;
- забезпечення авіаційної безпеки пасажирського ПС;
- забезпечення наднормативної стоянки ПС;
- надання місць стоянок (далі МС) для базування ПС;
- надання послуг з перед рейсового медичного огляду, все разом надалі (Послуги).

1.2. Комісіонер за дорученням Комітента та за винагороду, шляхом підписання відповідних договорів з Покупцями, резидентами та нерезидентами, здійснює від свого імені операції з продажу послуг за цінами, встановленими відповідними наказами Міністерства транспорту та зв'язку України для Міжнародного аеропорту «Київ» (Жуляни), а за надання МС для ПС та надання послуг з перед рейсового медичного огляду екіпажів – встановленими Комітентом і узгодженими сторонами у Додатку 1 до Договору.

1.3. За здійснення продажу Послуг Комітент сплачує Комісіонеру винагороду в порядку і на умовах Договору.

2.1. Комісіонер зобов'язується та має право:

2.1.3 Укласти від свого імені договори з Покупцями на надання Послуг.

2.1.5. При укладанні відповідних договорів з покупцями діяти в інтересах Комітента.

2.2. Комітент зобов'язується та має право:

2.2.1. Надавати Послуги за заявкою Покупців у відповідності з вимогами нормативних документів та інструкцій, що регламентують надання Послуг».

(46) У подальшому відповідними угодами та договорами про внесення змін до Договору комісії до переліку послуг включено, зокрема:

- забезпечення пошукових та аварійно-рятувальних робіт;
- заправка ПС водою та хімічною;
- злив нечистот;
- забезпечення відповідного наземного джерела живлення для забезпечення літака електроенергією;
- запуск двигуна;
- забезпечення необхідного обладнання для буксирування, виконання буксирування;
- надання уповноваженого оператора з гальмування в кабінку екіпажу в ході буксирування;
- надання автобуса підвищеного комфорту, доведення багажу, перевезення між терміналами аеропорту;
- використання патрульного автомобіля для супроводження транспорту на контрольованій території;
- забезпечення протипожежного та іншого запобіжного обладнання;
- надання засобів для підігріву;
- прибирання штучного покриття аеродрому;
- надання місця самохідної стоянки ПС для процедури прискореного обслуговування пасажирів для рейсів ділової авіації;
- здійснення зв'язку «земля-кабіна»;
- індивідуальна охорона ПС тощо.

(47) Згідно з підпунктом 2.2.4 Угоди № 5 від 01.01.2014 до Договору комісії № 298-2011 від 16.08.2011 Комітент (КП «МА «Київ» (Жуляни) зобов'язується та має право погоджувати договори про надання послуг між Комісіонером (ТОВ «МАСТЕР-

АВІА») та Авіаперевізниками й надавати свої пропозиції щодо внесення відповідних змін та, у разі потреби, забезпечувати Комісіонера додатковою інформацією для укладання договорів з Авіаперевізниками.

(48) Отже, Комісіонер – ТОВ «МАСТЕР-АВІА» за дорученням Комітента – КП «МА «Київ» (Жуляни) та за винагороду здійснює від свого імені операції з продажу послуг Комітента (частина яких відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 14.07.2010 № 590 «Про затвердження переліку спеціалізованих послуг аеропортів» є спеціалізованими послугами аеропортів та відносяться до сфери природної монополії) шляхом підписання відповідних договорів з авіакомпаніями (стандартні угоди про наземне обслуговування укладені між обслуговуючою компанією та перевізником), а Комітент погоджує ці договори та надає послуги.

(49) ТОВ «МАСТЕР-АВІА» за погодженням з КП «МА «Київ» (Жуляни) були укладені угоди з авіакомпаніями-перевізниками, в додатках до яких вказані аеропортові збори за обслуговування повітряних суден і пасажирів у Міжнародному аеропорту «Київ» (Жуляни), зокрема:

- стандартна угода про наземне обслуговування (спрощена процедура) № МА 91/13 від 19.01.2013 з авіакомпанією «AEGEAN AIRLINES. S.A» (Греція);
- стандартна угода IATA про наземне обслуговування (спрощена процедура) № МА 407/13 від 01.10.2013 з ТОВ «ЯнЕір»;
- стандартна угода IATA про наземне обслуговування (спрощена процедура) № МА 407/13 від 01.10.2013 з ТОВ «Авіаційна компанія «ТРАНСАЄРО» тощо.

(50) Крім того, ТОВ «МАСТЕР-АВІА» укладені з ТОВ «Українська хендлінгова компанія» Генеральні угоди та договори:

- на виконання аеропортової діяльності з обслуговування пасажирів та багажу від 01.09.2011 № МА 232/2011 (укладена без погодження КП «МА «Київ» (Жуляни));

- на виконання аеропортової діяльності з обслуговування на пероні та місцях стоянок ПС від 07.10.2011 № МА 244/11 (укладена без погодження КП «МА «Київ» (Жуляни));

- на виконання аеропортової діяльності з наземного адміністрування в аеропорту від 25.08.2011 № 161-2011, в яких зазначено, *«товариство з обмеженою відповідальністю «МАСТЕР-АВІА» в особі Директора Яковця Олексія Олексійовича, який діє на підставі СТАТУТУ, надалі іменується АЕРОПОРТ, що разом іменуються СТОРОНИ, заключили цю генеральну угоду...»*. Термін дії зазначених Генеральних угод закінчився 01.02.2015 (була погоджена КП «МА «Київ» (Жуляни));

- договір про сплату послуг з наземного обслуговування ПС від 16.08.2011 № МА 207/2011 (був погоджений з КП «МА «Київ» (Жуляни)).

(51) Отже, Рамковою угодою від 11.05.2010 № 106-2010 регламентовано тільки порядок співробітництва між КП «МА «Київ» (Жуляни) і ТОВ «МАСТЕР-АВІА» при наданні Товариством (за умови отримання відповідних сертифікатів) авіакомпаніям послуг з наземного обслуговування на території аеропорту, тобто існувала можливість конкуренції між цими суб'єктами господарювання на ринку надання послуг з наземного обслуговування.

Проте Договором комісії № 298-2011 від 16.08.2011 КП «МА «Київ» (Жуляни) вже делегувало ТОВ «МАСТЕР-АВІА» право на укладання із авіакомпаніями від свого

імені стандартних угод про наземне обслуговування, при тому, що ці угоди повинно укладати КП «МА «Київ» (Жуляни).

- (52) Тобто, Рамкова угода передбачала лише співробітництво між КП «МА «Київ» (Жуляни) та ТОВ «МАСТЕР-АВІА», а уклавши Договір комісії, ТОВ «МАСТЕР-АВІА» отримало виключне право, яке належало аеропорту, укладати договори з авіакомпаніями, отримувати від авіакомпаній аеропортовий збір, при цьому ще й отримувати за це винагороду, що свідчить про узгоджені дії між ТОВ «МАСТЕР-АВІА» та КП «МА «Київ» (Жуляни).

Під час розгляду справи з'ясовано, що Договір комісії між КП «МА «Київ» (Жуляни) і ТОВ «МАСТЕР-АВІА» було укладено як агентський договір, коли одна сторона продає послуги іншої сторони для третіх осіб. Договір комісії укладено виключно з метою підвищення ефективної діяльності аеропорту, оскільки КП «МА «Київ» (Жуляни) на той час не мало відповідних фінансових ресурсів, у тому числі й ресурсів для збору відповідних коштів від аеропортової діяльності.

Отже, зазначений Договір комісії між ТОВ «МАСТЕР-АВІА» та КП «МА «Київ» (Жуляни) не призводить до порушень законодавства про захист економічної конкуренції, тобто ці узгоджені дії не є антиконкурентними.

- (53) Згідно з укладеною між КП «МА «Київ» (Жуляни) і ТОВ «МАСТЕР-АВІА» Генеральною угодою про комерційне виконання послуг з наземного обслуговування ПС від 01.01.2014 № МА 9/14 (далі – Генеральна угода), яка була укладена на три роки, ТОВ «МАСТЕР-АВІА» надає на території Аеропорту **повний комплекс послуг з наземного обслуговування повітряних суден**.

Як з'ясовано під час розгляду справи, зазначена Генеральна угода з 01.03.2015 була розірвана за ініціативою КП «МА «Київ» (Жуляни) за взаємною згодою сторін.

- (54) Відповідно до підпункту 1.1 пункту 1 Генеральної угоди Обслуговуюча компанія (ТОВ «МАСТЕР-АВІА») надає комплекс послуг з наземного обслуговування повітряних суден Перевізників на території Аеропорту, а Аеропорт створює необхідні для цього умови, надаючи Обслуговуючій компанії свою Інфраструктуру та для своєчасного і якісного надання Послуг координує взаємодію Обслуговуючої компанії з Аеропортом, представниками Перевізників, третіми особами, що надають послуги на території Аеропорту.

- (55) Згідно з підпунктом 3.1.5 пункту 3 Генеральної угоди Аеропорт заявляє та гарантує Обслуговуючій компанії (ТОВ «МАСТЕР-АВІА»), що на дату укладення цієї Угоди Аеропорт надає Обслуговуючій компанії необхідну Інфраструктуру та відповідні послуги для забезпечення надання Послуг Обслуговуючою компанією.

- (56) Крім того, відповідно до Генеральної угоди Обслуговуюча компанія зобов'язується, зокрема, залучати Перевізників, укладати з ними відповідні Договори на виконання рейсів через Аеропорт і надання Послуг, за погодженням з Генеральним директором Аеропорту (підпункт 4.1.1 пункту 4).

- (57) Водночас Аеропорт зобов'язується, зокрема, надавати Обслуговуючій компанії доступ до елементів інфраструктури Аеропорту настільки, наскільки це необхідно Обслуговуючій компанії для надання Послуг (підпункт 4.2.4 пункту 4).

- (58) Разом з тим згідно з підпунктами «в» та «д» підпункту 4.3.1 пункту 4 Генеральної угоди Обслуговуюча компанія має право:

- мати повний доступ до інфраструктури Аеропорту, необхідної для надання Послуг;

- залучати для надання послуг з наземного обслуговування ПС на території Аеропорту «Київ» (Жуляни) сертифіковані хендлінгові компанії шляхом укладання відповідних договорів.

(59) Відповідно до додатка 3 до підпункту 3.1.6 Правил сертифікації аеропортів, затверджених наказом Державіаслужби від 13.06.2006 № 407, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 23.06.2006 за № 740/12614, одним із документів, який подається до Державіаслужби суб'єктом господарювання на отримання Сертифіката відповідності на наземне обслуговування, є Генеральна угода (договір) з аеропортом про комерційне виконання конкретних аеропортових послуг.

Тобто, однією з функцій аеропорту є укладання Генеральних угод про виконання аеропортових послуг із суб'єктами господарювання (хендлінговими компаніями), які мають намір надавати послуги з наземного обслуговування на певній території аеропорту.

Отже, КП «МА «Київ» (Жуляни) надало ТОВ «МАСТЕР-АВІА» право на виконання частини функцій аеропорту, у тому числі й право на залучення інших суб'єктів господарювання (хендлінгових компаній) для надання послуг з наземного обслуговування.

(60) Під час надання спеціалізованих послуг аеропорт фактично забезпечує здійснення всієї аеропортової діяльності та забезпечується, зокрема, доступ суб'єктів господарювання (контрагентів аеропорту, операторів послуг з наземного обслуговування) на ринки послуг з наземного обслуговування на території самого аеропорту, які є суміжними до спеціалізованих послуг аеропорту та напряму залежать від надання аеропортом цих спеціалізованих послуг.

Суміжними ринками від ринку спеціалізованих послуг аеропорту є ринки наземного обслуговування, які включають в себе додаткові (допоміжні) послуги із забезпечення аеропортової діяльності та які може надавати як аеропорт, так і інші суб'єкти господарювання. Оскільки ринки послуг з наземного обслуговування напряму залежать від спеціалізованих послуг аеропорту, у тому числі це пов'язано з необхідністю використання спеціалізованої інфраструктури аеропорту та спеціалізованого обладнання, умови конкуренції на ринках з наземного обслуговування фактично визначає надавач спеціалізованих послуг аеропорту.

(61) Внаслідок укладання Генеральної угоди, надавачем спеціалізованих послуг в аеропорту «Київ» (Жуляни) виступає ТОВ «МАСТЕР-АВІА», яке здійснює діяльність на ринку наземного обслуговування в цьому аеропорту та отримало право на укладання відповідних договорів (генеральних угод про комерційне виконання послуг з наземного обслуговування) із сертифікованими хендлінговими компаніями, тобто право допуску своїх конкурентів на ринок наземного обслуговування.

(62) Так, ТОВ «Мастер-Авіа» було укладено за погодженням з КП «МА «Київ» (Жуляни):

- Генеральну угоду про комерційне виконання послуг з наземного обслуговування № МА 135/2011 від 16.08.2011 з ТОВ «Свіспорт України» (в подальшому перереєстрований на ТОВ «Інтеравіа»), яка діяла до 01.08.2016;
- Генеральну угоду про комерційне виконання послуг з наземного обслуговування повітряних суден № МА 10/15 від 01.02.2015 з ТОВ «Українська хендлінгова компанія», яка діяла до 31.12.2015;
- Генеральну угоду про комерційне виконання послуг з наземного обслуговування пасажирів та багажу № 161-2011 від 25.08.2011 з ТОВ «Українська хендлінгова компанія», яка діяла до 01.02.2015;

- Генеральну угоду про комерційне виконання послуг з наземного обслуговування повітряних суден № МА 403/13 від 01.10.2013 з ТОВ «Транс-Аерохендлінг», яка діяла до 31.12.2015;
- договір про надання послуг № МА 12/16 від 01.01.2016 з ТОВ «Українська хендлінгова компанія», яка діяла до 31.12.2016.

(63) За інформацією ТОВ «МАСТЕР-АВІА», до 2016 року «Товариством з обмеженою відповідальністю «МАСТЕР-АВІА» укладалися з обслуговуючими компаніями генеральні угоди про комерційне виконання послуг з наземного обслуговування. З 2016 року питання укладення вищезазначених угод віднесено до компетенції КП «МА «Київ» (Жуляни), оскільки відповідно до норм ІКАО авіаційні компанії-перевізники самі обирають хендлінгові компанії, які будуть їх обслуговувати, та укладають з ними відповідні договори про наземне обслуговування, а договори про авіаційну діяльність з авіаційними компаніями укладають аеропорти... Генеральна угода розглядається як Договір першого рівня, який визначає напрямки майбутньої діяльності. Договори другого рівня повинні встановлювати договірні відносини за відповідними напрямками в яких відображаються всі істотні умови господарської діяльності виконання яких і є предметом повних взаємовідносин двох суб'єктів господарювання... Між КП «МА «Київ» (Жуляни) та ТОВ «МАСТЕР-АВІА» у 2015 році була досягнута домовленість про те, що з 2016 року КП «МА «Київ» (Жуляни) укладатиме з авіакомпаніями-перевізниками та хендлінговими компаніями Генеральні угоди про комерційне виконання послуг з наземного обслуговування, а ТОВ «МАСТЕР-АВІА» укладатиме з авіакомпаніями-перевізниками договори про наземне обслуговування (Додаток В до Стандартної угоди про наземне обслуговування (СУНО) від січня 2013 року). При цьому слід зауважити, що Генеральна угода, у тексті якої відсутні істотні умови договору, угода між суб'єктами господарювання, яка передбачає наміри та правила майбутніх взаємовідносин суб'єктів авіаційної діяльності на підставі діючого законодавства та правил, що діють на території аеропортів та надає авіакомпанії-перевізнику право звертатися до Державної авіаційної служби України за отриманням відповідних дозвільних документів для встановлення повітряного сполучення з Міжнародним аеропортом «Київ» (Жуляни). Після цього авіакомпанія-перевізнак укладає Додаток В до стандартної угоди про наземне обслуговування (СУНО) від січня 2013 року з обраною нею хендлінговою компанією, яка і здійснює її обслуговування в аеропорту».

5. ДОДАТКОВІ ДОКАЗИ УЗГОДЖЕНИХ ДІЙ

- (64) Про узгодженість дій КП «МА «Київ» (Жуляни) і ТОВ «МАСТЕР-АВІА» додатково свідчить те, що на їх бланках вказані однакові:
 номери телефонів – 044 339-26-77;
 номери факсів – 044 249-01-36.
 Крім того, КП «МА «Київ» (Жуляни) і ТОВ «МАСТЕР-АВІА» мають поштові скриньки ukk@airport.kiev.ua, assistant@airport.kiev.ua (КП «МА «Київ» (Жуляни) та master-avia@airport.kiev.ua (ТОВ «МАСТЕР-АВІА»), розташовані на одному корпоративному сервері під доменом airport.kiev.ua.
- (65) До Комітету надійшли заяви товариства з обмеженою відповідальністю «Транс-Аерохендлінг» (далі – ТОВ «Транс-Аерохендлінг», Товариство, Заявник) (м. Київ, код ЄДРПОУ 38742485) від 13.07.2015 № 392-07/15 (вх. Комітету № 8-01/79-АМ від 13.07.2015) та від 13.07.2015 № 393-07/15 (вх. Комітету № 8-01/80-АМ від 13.07.2015) щодо порушення, на думку Заявника, ТОВ «МАСТЕР-АВІА» та КП «МА «Київ» (Жуляни) законодавства про захист економічної конкуренції у вигляді

зловживання монополієм (домінуючим) становищем на ринку послуг з наземного обслуговування повітряних суден, пасажирів і багажу (хендлінгові послуги) у Міжнародному аеропорту «Київ» (Жуляни).

(66) Як зазначає у своїх заявах ТОВ «Транс-Аерохендлінг»:

«ТОВ «МАСТЕР-АВІА» як і КП «МА «Київ» (Жуляни) розташовані на території останнього. Дана територія є закритим об'єктом, а тому потрапити на таку територію звичайним особам просто так не можливо. Для цього особам треба замовити перепустку. ...

Свої узгоджені дії сторони навіть не приховують. Обидві організації знаходяться не лише за однією адресою, чи однією будівлею, або навіть на одному поверху, вони знаходяться в одному кабінеті. Потрапити до КП «МА «Київ» (Жуляни) без відома ТОВ «МАСТЕР-АВІА» і навпаки неможливо. Тобто КП «МА «Київ» (Жуляни) контролює не лише тих відвідувачів, які відвідують останніх, але ще й тих відвідувачів, які відвідують ТОВ «МАСТЕР-АВІА». Номери телефонів і факсу приймальні та канцелярії підприємств однакові. Отримання факсу та прийняття дзвінків як до ТОВ «МАСТЕР-АВІА» так і до КП «МА «Київ» (Жуляни) займається одна і та сама людина».

6. НАСЛІДКИ УЗГОДЖЕНИХ ДІЙ

(67) Ринки послуг наземного обслуговування є суміжними до ринку спеціалізованих послуг аеропорту, що перебуває у стані природної монополії. При цьому ринки послуг наземного обслуговування є конкурентними, надавати послуги з наземного обслуговування можуть як сам аеропорт, так і інші суб'єкти господарювання за умови отримання сертифіката, який видає Державіаслужба, та погодження аеропортом заявки та технологічних документів, укладення генеральної угоди, надання доступу до інфраструктури аеропорту.

(68) Внаслідок укладання Генеральної угоди КП «МА «Київ» (Жуляни) надало ТОВ «МАСТЕР-АВІА» право допуску інших суб'єктів господарювання (хендлінгових компаній) для надання послуг з наземного обслуговування на території Аеропорту.

(69) Отже, ТОВ «МАСТЕР-АВІА» має можливість, використовуючи свою ринкову владу та виконуючи функції аеропорту, в тому числі при укладенні Генеральних угод про комерційне виконання конкретних аеропортових послуг, не допускати та/або усувати із суміжних до спеціалізованих послуг аеропорту ринків – ринків послуг з наземного обслуговування, інших учасників ринку, що є, в тому числі на ринках послуг з наземного обслуговування, його конкурентами або потенційними конкурентами.

(70) ТОВ «МАСТЕР-АВІА» укладено з ТОВ «Транс-Аерохендлінг» Генеральну угоду від 01.10.2013 № МА 403/13, в якій зазначено, що *«згідно Рішення Київської міської ради від 17.02.2011 № 28/5415 «Про передачу майна територіальної громади міста Києва в оренду на конкурсних засадах», частина інфраструктури Комунального підприємства Міжнародного аеропорту «Київ» (Жуляни), надалі Аеропорт та виконання функцій Аеропорту передані ТОВ «МАСТЕР-АВІА».*

(71) Згідно з пунктом 5.1.10 Генеральної угоди від 01.10.2013 № МА 403/13 під час здійснення Обслуговуючою компанією (ТОВ «Транс-Аерохендлінг») своєї господарської діяльності територія та інфраструктура Аеропорту вважається територією Обслуговуючої компанії.

- (72) Відповідно до пункту 5.1.11 Генеральної угоди від 01.10.2013 № МА 403/13 Обслуговуюча компанія (ТОВ «Транс-Аероходлінг») зобов'язується **отримувати від Аеропорту відповідним чином оформлені перепустки персоналу Обслуговуючої компанії**, а також перепустки на транспортні засоби Обслуговуючої компанії у порядку та за цінами, які діють на момент звернення Обслуговуючої компанії із заявою про видачу перепусток, проходити інструктаж персоналом Обслуговуючої компанії щодо норм і правил, яких необхідно дотримуватися, перебуваючи в зонах контролю.
- (73) Крім того, відповідно до Генеральної угоди від 01.10.2013 № МА 403/13 Товариство (ТОВ «МАСТЕР-АВІА») зобов'язується:
- надавати Обслуговуючій компанії доступ до інфраструктури Аеропорту настільки, наскільки це необхідно Обслуговуючій компанії для надання Послуг (пункт 5.2.2);
  - забезпечувати всі права Обслуговуючої компанії за Угодою шляхом створення рівних та прозорих умов для усіх підприємств, які співпрацюють з Аеропортом та Товариством (пункт 5.2.4);
  - виявляти однакове ставлення як до Обслуговуючої компанії, так і до інших підприємств, що працюють на території Аеропорту (пункт 5.2.5);
  - надавати Обслуговуючій компанії у достатній кількості площі для розміщення техніки та приміщення на території Аеропорту, включаючи бюро загубленого та знайденого багажу та його склади, офіси адміністрації, роздягальні, стійки реєстрації, каси продажу квитків, механізм для сортування багажу з моменту реєстрації і до моменту його видачі, ІТ та іншу інфраструктуру, яка необхідна Обслуговуючій компанії для надання Послуг, за окремими договорами (пункт 5.2.10);
  - мати повний доступ до інфраструктури Аеропорту, необхідної для надання Послуг (підпункт «в» пункту 5.3.1).
- (74) У Додатку № 6 до Генеральної угоди від 01.10.2013 № МА 403/13 встановлено перелік авіаперевізників, яким Товариство (ТОВ «Транс-Аероходлінг») може надавати повний комплекс послуг з наземного обслуговування повітряних суден на території Міжнародного аеропорту «Київ» (Жуляни), а саме товариству з обмеженою відповідальністю «Авіалінії Візз Ер Україна» та компанії «Wizz Air Hungary Ltd» (далі – компанія «Візз Ейр» (Угорщина).
- (75) Термін дії Генеральної угоди від 01.10.2013 № МА 403/13 закінчувався 31.12.2015, при цьому ТОВ «Транс-Аероходлінг» неодноразово зверталось до ТОВ «МАСТЕР-АВІА» та КП «МА «Київ» (Жуляни) щодо продовження терміну дії зазначеної угоди, направивши додаткову Угоду № 4, якою термін дії продовжувався до 18.01.2018.
- (76) Листом від 10.06.2015 № М-1.1-14-397 ТОВ «МАСТЕР-АВІА» повідомило ТОВ «Транс-Аероходлінг», що *«...Угода № 4 до Генеральної угоди від 01.10.2013 № МА 403/13 повертається не підписаною зі сторони ТОВ «МАСТЕР-АВІА».*
Питання подальшої дії Генеральної угоди буде розглянуте пізніше у відповідності з виробничою програмою на 2016 рік і доцільністю подальшої співпраці...»
- (77) ТОВ «Транс-Аероходлінг» листами від 17.06.2015 № 17-2/06-15, від 22.06.2015 № 367/1-06/15, від 23.06.2015 № 369-06/15 та від 30.06.2015 № 375-06/15 зверталось до КП «МА «Київ» (Жуляни) за сприянням і виконанням умов укладеної між ТОВ «Транс-Аероходлінг» і ТОВ «Мастер-Авіа» Генеральної угоди від 01.10.2013 № МА 403/13 та Договору про надання послуг з виготовлення та видачі перепусток від 01.10.2013 № 167-2013, укладеного між КП «МА «Київ» (Жуляни) і ТОВ «Транс-

Аерохендлінг» щодо видачі перепусток в контрольну зону КП «МА «Київ» (Жуляни), оскільки зривалось обслуговування рейсів авіакомпанії «Візз Ейр» (Угорщина).

- (78) За інформацією ТОВ «Транс-Аерохендлінг», всі вищезазначені листи залишені без відповіді, не оформлялися та не видавалися перепустки працівникам ТОВ «Транс-Аерохендлінг», незважаючи на те, що заявка на перепустки була погоджена зі всіма зацікавленими відомствами.
- (79) Листом від 30.06.2015 № 5.2-1.8-490 КП «МА «Київ» (Жуляни) повідомило ТОВ «Транс-Аерохендлінг», що замовлені перепустки не виготовлялись у зв'язку з тим, що під час остаточного погодження листа-заявки мав місце факт порушення. На період проведення службового розслідування оформлення усіх видів перепусток призупиняється.
- (80) Так, 20.07.2015 у присутності першого заступника Генерального директора з координації роботи з авіаперевізниками, радника Генерального директора з авіаційної безпеки та радника Генерального директора з юридичних питань КП «МА «Київ» (Жуляни) було проведено засідання комісії щодо службового розслідування стосовно обставин неоформлення та не видачі перепусток КП МА «Київ» (Жуляни) працівникам ТОВ «Транс-Аерохендлінг», складено протокол № 5.2-1.5-04 від 20.07.2015 та прийнято рішення:
«1. Керівнику САБ КП МА «Київ» (Жуляни) надати бюро перепусток аеропорту дозвіл на оформлення, виготовлення та видачу встановленим порядком постійних особистих перепусток працівникам ТОВ «Транс-Аерохендлінг».
2. Перепустка дійсна – до кінця терміну дії відповідної Генеральної угоди про комерційне виконання послуг з наземного обслуговування повітряних суден між ТОВ «Транс-Аерохендлінг» та ТОВ «МАСТЕР-АВІА» № МА 403/13 від 01.10.2013, погодженої керівництвом КП МА «Київ» (Жуляни).
3. Перепустка надає працівникам ТОВ «Транс-Аерохендлінг» право перебувати у контрольній зоні аеропорту лише на території, що безпосередньо пов'язана з необхідністю виконання робіт, визначених з урахуванням Угоди № 1 до Генеральної угоди».
- (81) На 11.09.2015, за інформацією ТОВ «Транс-Аерохендлінг» (лист від 11.09.2015 № 8-01/8227), КП «МА «Київ» (Жуляни) не видавало його співробітникам перепустки та блокувало вже видані. Водночас безпідставно не видавалися з липня 2015 року перепустки на транспорт, які до цього часу видавалися безперешкодно.
- (82) Крім цього, ТОВ «Транс-Аерохендлінг» подало до КП «МА «Київ» (Жуляни) заяви від 16.07.2015 № 16/07-15 та від 03.08.2015 № 3/08-15 на виготовлення і видачу перепусток на транспортні засоби МАЗ АА3986ОС та RENAULT MIDLUM T05704AI відповідно, які використовуються для забезпечення наземного обслуговування. Перепустки на вказаний транспорт були видані, але вилучені КП «МА «Київ» (Жуляни) через добу після їх отримання.
- (83) Листом від 26.11.2015 № 606-11/15 ТОВ «Транс-Аерохендлінг» запропонувало КП «МА «Київ» (Жуляни) у зв'язку з тим, що на цей час в аеропорту здійснюється обслуговування пасажирів у терміналі, власником якого є ТОВ «МАСТЕР-АВІА», укласти тристоронню угоду про забезпечення виконання Генеральної угоди від 01.10.2013 № МА 403/13, яка виключить можливість дискримінації здійснення господарської діяльності ТОВ «Транс-Аерохендлінг», забезпечить дотримання стандартів якості Аеропорту в частині забезпечення своєчасності вильоту повітряних

суден за розкладом, слугуватиме гарантією збереження Сертифіката відповідності ТОВ «Транс-Аерохендлінг» на здійснення обслуговування пасажирів і багажу.

- (84) Разом із листом, з метою врегулювання всіх непорозумінь ТОВ «Транс-Аерохендлінг» направило КП «МА «Київ» (Жуляни) підписану та скріплену печаткою Генеральну угоду про комерційне надання послуг з наземного обслуговування та Угоду про забезпечення виконання Генеральної угоди.
- (85) Водночас КП «МА «Київ» (Жуляни) листом від 26.11.2015 № 5.2-1.8-887 надіслало ТОВ «Транс-Аерохендлінг» два підписані примірники Генеральної угоди про співробітництво у сфері надання послуг з наземного обслуговування № 276-2015.
- (86) Листом від 09.12.2015 № 628-12/15 ТОВ «Транс-Аерохендлінг» повідомило КП «МА «Київ» (Жуляни), що *«...до надісланого договору не додано необхідних додатків/додаткових угод, на які є посилання в ньому та відсутність яких унеможливує здійснення нами господарської діяльності на території Аеропорту. Проте, зважаючи на висловлене взаємне прагнення до збереження безперервності співпраці, ТОВ «Транс-Аерохендлінг» підписано отриману Генеральну угоду у редакції КП МА «Київ» (Жуляни). Але за умови одночасного погодження зі сторони Аеропорту ряду додаткових документів, на обов'язковість наявності яких є посилання у підписаній Генеральній угоді та які повинні розглядатися в «пакеті» з метою приведення Угоди у відповідність до вимог авіаційних правил і забезпечать безперервність співпраці.*
- В зв'язку із чим, крім Вашого примірника Генеральної угоди надсилаємо, по-перше, перелік послуг з наземного обслуговування (визначених СУНО ІАТА 2013р.), які ТОВ «Транс-Аерохендлінг» може надавати на території Аеропорту на підставі наявних Сертифікатів відповідності № IEV-СКО-220-02 від 19.01.2015 р. на здійснення забезпечення обслуговування пасажирів, багажу та від 05.03.2015 р. № IEV-СКО-210-02 на здійснення обслуговування на пероні та місцях стоянок повітряних суден в Міжнародному аеропорту «Київ» (Жуляни) та, які дійсні до 2018 року .*
- По-друге, передбачені Генеральною угодою Технології про надання кожного виду послуг, які визначають порядок надання та взаємодію при наданні послуг між нашим підприємством та Аеропортом.*
- Просимо Вас звернути увагу, що вказані документи розроблені ТОВ «Транс-Аерохендлінг» на основі погоджених КП МА «Київ» (Жуляни) Генеральної угоди від 01.10.2013 р. № МА 403/13, технологій, Технологічних карток від 04.03.2015 р., тощо, керуючись якими наше підприємство надавало і на даний час надає послуги з наземного обслуговування.*
- Враховуючи викладене, направляємо Вам підписані та скріплені печаткою ТОВ «Транс-Аерохендлінг» угоди, укладання яких дозволить повністю врегулювати всі існуючі непорозуміння. Просимо розглянути їх на протязі 5 днів та повернути один примірник після підписання...»*
- (87) Отже, КП «МА «Київ» (Жуляни) запропонувало до підписання ТОВ «Транс-Аерохендлінг» Генеральну угоду **про співробітництво** у сфері надання послуг з наземного обслуговування (далі – Угода), яка, за твердженням ТОВ «Транс-Аерохендлінг», *«не відповідає вимогам Авіаційних правил, не зазначено види аеропортових послуг, що може здійснювати ТОВ «Транс-Аерохендлінг». В редакції Генеральної угоди запропонованій КП МА «Київ» (Жуляни) вказано, що істотні умови зазначаються в додатках до неї, але всупереч цьому, жодного додатка не надано. Відсутність погоджених суттєвих умов, чіткий перелік видів діяльності та умов їх виконання, дає підставу усвідомлювати про те, що надана Генеральна угода складена*

виключно для її формального існування, а не бути документом реальної співпраці двох суб'єктів господарювання з конкретно визначеними правами та обов'язками.

Діючими авіаційними правилами України, зокрема Правилами сертифікації аеропортів, затверджених наказом Державної служби України з нагляду за забезпеченням безпеки авіації № 407 від 13.06.2006, встановлено, що ці Правила поширюються і є обов'язковими для юридичних осіб або структурних підрозділів юридичних осіб незалежно від їх форм власності та відомчої належності, які здійснюють аеропорту діяльність в аеропортах України.

Пунктом 2.2.4 вказаних Правил передбачено, що власник Сертифіката відповідає за підтримання виробничої діяльності на рівні сертифікаційних вимог протягом усього терміну дії виданого Сертифіката.

Серед сертифікаційних вимог, Правилами передбачено наявність для суб'єктів комерційного обслуговування генеральної угоди (договору) з аеропортом про комерційне виконання конкретних аеропортових послуг.

Рішенням Державіаслужби Сертифікат може бути скасований або дія його призупинена, якщо суб'єкт авіаційної діяльності порушить установлені сертифікаційні вимоги або втратить змогу виконувати їх».

Отже, на думку ТОВ «Транс-Аерохендлінг», запропонована КП «МА «Київ» (Жуляни) Генеральна угода про співробітництво не відповідає вимогам авіаційних правил та може призвести до втрати ТОВ «Транс-Аерохендлінг» Сертифікатів відповідностей.

- (88) За наявною в Комітеті інформацією, ТОВ «Транс-Аерохендлінг», щоб зберегти Сертифікати відповідностей, підписало запропоновану КП «МА «Київ» (Жуляни) редакцію Угоди, але за умов одночасного погодження зі сторони КП «МА «Київ» (Жуляни) ряду необхідних документів, наявність яких є обов'язковою. З метою приведення їх у відповідність до вимог Авіаційних правил і конкретизації прав та обов'язків сторін ТОВ «Транс-Аерохендлінг» запропонувало КП «МА «Київ» підписати такі додатки до Угоди:
- додаток № 1 – перелік послуг з наземного обслуговування, які ТОВ «Транс-Аерохендлінг» може надавати на території Аеропорту;
  - договір про користування інфраструктурою Аеропорту;
  - технології надання кожного окремого виду послуг, які визначають порядок надання та взаємодію при наданні послуг між ТОВ «Транс-Аерохендлінг» та КП «МА «Київ» (Жуляни);
  - технологічні картки тощо.
- (89) Проте Генеральна угода від 01.10.2013 № МА 403/13 та додатки до неї ні ТОВ «МАСТЕР-АВІА», ні КП «МА «Київ» (Жуляни) в частині продовження терміну її дії не була підписана, що перешкодило ТОВ «Транс-Аерохендлінг» здійснювати свою господарську діяльність.
- (90) Між компанією «Візз Ейр» (Угорщина) (далі – Авіакомпанія) і ТОВ «Транс-Аерохендлінг» було укладено договір про наземне обслуговування, згідно з яким Товариство з 01.11.2013 надавало послуги Авіакомпанії з обслуговування пасажирів і багажу та обслуговує її повітряні судна на пероні і місцях стоянки.
- (91) Оскільки ТОВ «Транс-Аерохендлінг» здійснювало обслуговування міжнародних рейсів авіакомпанії «Візз Ейр» (Угорщина), для належного обслуговування рейсів вищезазначеної авіакомпанії між ТОВ «Транс-Аерохендлінг» і ТОВ «МАСТЕР-АВІА» було укладено Договір про надання послуг з наземного обслуговування від 18.02.2014 № МА 22/02-14 (далі – Договір від 18.02.2014 № МА 22/02-14), згідно з

яким ТОВ «МАСТЕР-АВІА», як Субпідрядна обслуговуюча компанія, надає послуги з обслуговування пасажирів та багажу, термін дії якого закінчувався 15.03.2015.

- (92) Між ТОВ «МАСТЕР-АВІА» і ТОВ «Транс-Аерохендлінг» було укладено протокол розбіжностей від 15.03.2015 до Угоди № 1 від 15.03.2015 до Договору від 18.02.2014 № МА 22/02-14 про те, що *«сторони узгоджують викласти п.1 Угоди № 1 від 15.03.15р. до Договору № МА 22/02-14 у редакції Обслуговуючої компанії (ТОВ «Транс-Аерохендлінг»): продовжити строк дії договору № МА 22/02-14 від 18.02.2014 до 30 червня 2015 року».*
- (93) ТОВ «Транс-Аерохендлінг» завчасно повідомляло ТОВ «МАСТЕР-АВІА» та КП «МА «Київ» (Жуляни) про самостійне здійснення обслуговування пасажирів компанії «Візз Ейр» (Угорщина) та неодноразово зверталось до керівництва КП «МА «Київ» (Жуляни) і ТОВ «МАСТЕР-АВІА» за сприянням і виконанням умов укладеної Генеральної угоди від 01.10.2013 № МА 403/13 листами від 16.06.2015 № 363-06/15, від 16.06.2015 № 364-06/15, від 17.06.2015 № 17-2/06-15, від 19.06.2015 № 367-06/15, від 22.06.2015 № 367/1-06/15 від 26.06.2015 № 366/06-15 від 30.06.2015 № 376-06/15 та від 23.06.2015 № 369-06/15.
- (94) Так, зокрема, в листі від 19.06.2015 № 367-06/15 ТОВ «Транс-Аерохендлінг» зазначалось, що у зв'язку із закінченням (30.06.2015) терміну дії Договору від 18.02.2014 № МА 22/02-14, ТОВ «Транс-Аерохендлінг» згідно із сертифікатом відповідності № ІЕV-СКО-220-02, виданим 19.01.2015 Державіаслужбою, з 01.07.2015 буде самостійно здійснювати забезпечення обслуговування пасажирів і багажу.
- (95) Враховуючи викладене, ТОВ «Транс-Аерохендлінг» запропонувало ТОВ «МАСТЕР-АВІА» відповідно до пункту 8.3 Договору від 18.02.2014 № МА 22/02-14 посприяти в забезпеченні поступового переходу до нового виконавця послуг з обслуговування пасажирів і багажу та дотримання відповідних стандартів рівня обслуговування.
- (96) Водночас листом від 30.06.2015 № 376-06/15 ТОВ «Транс-Аерохендлінг» звернулось до ТОВ «МАСТЕР-АВІА» стосовно того, що *«...наше підприємство здійснює надання послуг з наземного обслуговування повітряних суден на території Комунального підприємства «міжнародний аеропорт «Київ» (Жуляни) відповідно до укладеної Генеральної угоди про комерційне виконання послуг з наземного обслуговування повітряних суден від 01.10.2013 р.*
Вказана угода визначає взаємні права та обов'язки, а також надання ТОВ «Транс-Аерохендлінг» послуг з наземного обслуговування за наявності діючих сертифікатів відповідності:
- забезпечення обслуговування пасажирів, багажу;
- обслуговування на пероні та місцях стоянок повітряних суден.
Між «Wizz Air Hungary Kft» (Авіакомпанія) та ТОВ «Транс-Аерохендлінг» (Обслуговуюча компанія) укладено Договір про наземне обслуговування, згідно якого ТОВ «Транс-Аерохендлінг» з 01 листопада 2013 р. надає послуги Авіакомпанії з обслуговування пасажирів і багажу та обслуговує її повітряні судна на місцях стоянки.
ТОВ «Транс-Аерохендлінг» листами від 19.06.15р. № 367-06/15, від 22.06.15р. № 367/1-06/15 неодноразово зверталось до керівництва ТОВ «МАСТЕР-АВІА» за сприянням і виконанням умов укладеної Генеральної угоди про комерційне виконання послуг з наземного обслуговування повітряних суден від 01.10.2013 р та Договору № 22/02-14 від 18.02.2014 р.
Проте, станом на 30.06.2015 р. всі вищезазначені листи залишені без відповіді.

З урахуванням вищевикладеного, з метою недопущення зриву обслуговування рейсів авіакомпанії «Wizz Air Hungary Kft», прошу Вас прийняти викладене до уваги та вжити відповідних заходів згідно вищевказаних Договорів».

- (97) 01.07.2015 ТОВ «Транс-Аерохендлінг» було розпочато обслуговування пасажирів авіакомпанії «Wizz Air Hungary Kft», а саме реєстрацію пасажирів. Реєстрація пасажирів здійснювалась у терміналі А аеропорту «Київ» (Жуляни), який належить ТОВ «МАСТЕР-АВІА» (термінал побудований ТОВ «МАСТЕР-АВІА» до ЄВРО 2012). При цьому на території аеропорту «Київ» (Жуляни) знаходяться ще два термінали, які не використовуються.

Проведення реєстрації пасажирів було зірвано шляхом відключення від електричної енергії стійок реєстрації, а потім багажних стрічок, що зафіксовано з допомогою фото- та відеозйомки.

- (98) Водночас, як повідомила Асоціація підприємств авіаційної галузі України Міністра інфраструктури України листом від 07.07.2015 № 04-7/15: *«Центральна диспетчерська аеропорту на повідомлення про відключення електроенергії на виділених стійках реєстрації ніяк не відреагувала, начальник зміни аеропорту взагалі не відповідав на телефонні дзвінки...»*

- (99) Разом з тим ТОВ «Транс-Аерохендлінг» звернулось до ТОВ «МАСТЕР-АВІА» листом від 01.07.2015 № 379-07/15 стосовно того, що *«ТОВ «Транс-Аерохендлінг» повідомляло Вас про здійснення самостійно обслуговування пасажирів з 01.07.2015р. відповідно до Генеральної угоди, Договору з авіаперевізником та діючого Сертифікату відповідності, неодноразово зверталось до керівництва ТОВ «МАСТЕР-АВІА» за сприянням і виконанням умов укладеної Генеральної угоди про комерційне виконання послуг з наземного обслуговування повітряних суден від 01.10.2013р. та просило Вас у відповідності до п.8.3 Договору №22/02-14, посприяти у забезпеченні плавного переходу до нового виконання послуг з обслуговування пасажирів і багажу та дотримання відповідних стандартів рівня обслуговування.*

Поскільки, станом на 30.06.15р. жодної відповіді від ТОВ «МАСТЕР-АВІА» не було отримано, з метою запобігання зриву обслуговування рейсів Перевізника, ТОВ «Транс-Аерохендлінг» листом від 26.06.15р. №366/06-15 було передано Вам Додаткову угоду №2, згідно якої термін дії Договору №22/02-14 подовжено до 15.07.15р. включно.

Проте, станом на 01.07.15р. Вами не повідомлено нас про підписання вказаного Додатку№2.

З урахуванням вищевикладеного, просимо в термін 01.07.15р. надати підписану з боку ТОВ «МАСТЕР-АВІА» Додаткову угоду №2 до Договору №22/02-14».

- (100) ТОВ «МАСТЕР-АВІА» листом від 01.07.2015 № М.1.1-14-459 повідомило ТОВ «Транс-Аерохендлінг», що *«...даним листом (від 19.06.2015 № 367-06/15) остаточно ініціювало розірвання Договору про надання послуг з наземного обслуговування № МА 22/02-14 від 18.02.2014 (надалі Договір) підтвердивши свою позицію викладену в протоколі розбіжностей до Угоди № 1 від 15.03.2015, який є невід'ємною частиною Договору.*

Проаналізувавши дану ситуацію Товариство дійшло висновку, що така дія несе в собі загрозу польотів однієї з провідних авіакомпаній «WIZZAIR», а виконання пункту 8.3 Договору є неможливим як з юридичної, так і з технічної сторони в термін запропонований Вами.

*З метою уникнення в подальшому таких ризиків, **ТОВ «МАСТЕР-АВІА» маючи всі ресурси для виконання послуг з наземного обслуговування може самостійно***

надавати їх авіаперевізникам та не має намірів продовжувати співпрацю з ТОВ «Транс-Аерохендлінг» з даного напрямку».

- (101) Отже, Договір про надання послуг з наземного обслуговування № МА 22/02-14 від 18.02.2014, укладений ТОВ «МАСТЕР-АВІА» з ТОВ «Транс-Аерохендлінг», припинив свою дію 30.06.2015 та не був продовжений.
- (102) За інформацією ТОВ «Транс-Аерохендлінг», авіакомпанія «Візз Ейр» з 01.07.2015 була змушена розірвати договірні відносини з ТОВ «Транс-Аерохендлінг» з незалежних від останнього причин, оскільки ТОВ «Транс-Аерохендлінг» не могло надавати в повному обсязі послуги з наземного обслуговування пасажирів та багажу, при цьому ТОВ «МАСТЕР-АВІА» з авіакомпанією «Візз Ейр» укладено додаткову угоду від 01.07.2015 до Додатку від 01.04.2015 № МА 116/13 про надання комплексу послуг з пасажирського обслуговування ПС.
- (103) Тобто, ТОВ «МАСТЕР-АВІА» почало самостійно надавати авіакомпанії «Візз Ейр» послуги наземного обслуговування пасажирів та багажу, усунувши з цього ринку ТОВ «Транс-Аерохендлінг», що призвело до обмеження конкуренції на ринку надання послуг з наземного обслуговування в межах території аеропорту «Київ» (Жуляни).
- (104) Отже, ТОВ «МАСТЕР-АВІА» при виконанні делегованих йому КП «МА «Київ» (Жуляни) функцій аеропорту, зокрема, щодо укладання із суб'єктами господарювання (хендлінговими компаніями) Генеральних угод про комерційне виконання аеропортових послуг, тобто надання цим суб'єктам господарювання доступу до послуг з наземного обслуговування повітряних суден, пасажирів та багажу, без об'єктивно виправданих на те причин відмовляло ТОВ «Транс-Аерохендлінг» у продовженні терміну дії Генеральної угоди про комерційне виконання послуг з наземного обслуговування ПС від 01.10.2013 № МА 403/13 та Договору про надання послуг з наземного обслуговування від 18.02.2014 № МА 22/02-14.
- (105) КП «МА «Київ» (Жуляни) без об'єктивно виправданих на те причин відмовило ТОВ «Транс-Аерохендлінг» у сприянні в підписанні Генеральної угоди про комерційне виконання послуг з наземного обслуговування ПС від 01.10.2013 № МА 403/13, а також не видавало та блокувало перепустки в контрольну зону аеропорту «Київ» (Жуляни) співробітникам і транспортним засобам ТОВ «Транс-Аерохендлінг».
- (106) Враховуючи, що термін дії Генеральної угоди від 01.10.2013 № МА 403/13 закінчився, відмова ТОВ «МАСТЕР-АВІА» у підписанні продовження терміну дії Генеральної угоди від 01.10.2013 № МА 403/13 та відмова КП «МА «Київ» (Жуляни) у сприянні в підписанні такого продовження, а також блокування роботи під час надання ТОВ «Транс-Аерохендлінг» послуг з наземного обслуговування призвели до того, що ТОВ «Транс-Аерохендлінг» (конкурента ТОВ «МАСТЕР-АВІА» на ринку наземного обслуговування на території аеропорту «Київ» (Жуляни)) було усунуто з цього ринку.
- (107) За результатами аналізу наявної в Комітеті інформації виявлено, що після укладання у 2014 році Генеральної угоди між ТОВ «МАСТЕР-АВІА» та КП «МА «Київ» (Жуляни) кількість суб'єктів господарювання, які надавали послуги з наземного обслуговування регулярних рейсів повітряних суден та пасажирів на території аеропорту «Київ» (Жуляни), зменшилася із 7 суб'єктів господарювання (хендлінгових компаній) у 2013 році до 2 суб'єктів господарювання на 31.05.2017.

Розподіл часток суб'єктів господарювання, які надають послуги з наземного обслуговування (хендлінгові послуги) регулярних рейсів та пасажирів цих рейсів на території аеропорту «Київ» (Жуляни), наведено в додатку до цього рішення.

- (108) Отже, основними суб'єктами господарювання, які надавали послуги з наземного обслуговування (хендлінгові послуги) на території аеропорту «Київ» (Жуляни) у 2016 році та до 31.05.2017, є ТОВ «МАСТЕР-АВІА» і ТОВ «Інтеравіа».
- При цьому, якщо частка ТОВ «МАСТЕР-АВІА» у 2013 році дорівнювала нулю, тобто хендлінгові послуги Товариство не надавало, то на 31.05.2017 воно обслуговувало 86 % регулярних рейсів та 80/79 % пасажирів регулярних рейсів (виліт/приліт).
- (109) КП «МА «Київ» могло самостійно надавати послуги з наземного обслуговування на території аеропорту, тобто бути конкурентом іншим суб'єктам господарювання на цьому ринку, але підприємство тільки 14.12.2016 отримало Сертифікат відповідності на наземне адміністрування та, за наявною в Комітеті інформацією, до 31.05.2017 таких послуг не надавало.
- (110) Відповідно до статті 5 Закону України «Про захист економічної конкуренції» узгодженими діями є укладення суб'єктами господарювання угод у будь-якій формі, прийняття об'єднаннями рішень у будь-якій формі, а також будь-яка інша погоджена конкурентна поведінка (діяльність, бездіяльність) суб'єктів господарювання.
- (111) За таких умов укладення між КП «МА «Київ» (Жуляни) і ТОВ «МАСТЕР-АВІА» Генеральної угоди про комерційне виконання послуг з наземного обслуговування повітряних суден від 01.01.2014 № 9/14 та відповідних змін до неї є вчиненням узгоджених дій.
- (112) Відповідно до частини першої статті 6 Закону України «Про захист економічної конкуренції» антиконкурентними узгодженими діями є узгоджені дії, які призвели чи можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції.
- (113) Узгоджені дії, що полягають в укладенні між КП «МА «Київ» (Жуляни), яке є суб'єктом природної монополії на ринку спеціалізованих послуг аеропорту та має структурні ознаки такого, що займає монопольне (домінуюче) становище на ринку спеціалізованих послуг аеропорту, а також може надавати послуги з наземного обслуговування в межах території аеропорту «Київ» (Жуляни), і ТОВ «МАСТЕР-АВІА», яке надає послуги з наземного обслуговування в межах території аеропорту Київ (Жуляни) і є потенційним конкурентом КП «МА «Київ» (Жуляни) на зазначеному ринку, Генеральної угоди про комерційне виконання послуг з наземного обслуговування повітряних суден від 01.01.2014 № 9/14, відповідно до якої ТОВ «МАСТЕР-АВІА» отримало право на укладання відповідних договорів (генеральних угод про комерційне виконання послуг з наземного обслуговування) із сертифікованими хендлінговими компаніями, тобто право допуску своїх конкурентів на ринок наземного обслуговування, призвели до обмеження конкуренції на ринку наземного обслуговування в межах території аеропорту «Київ» (Жуляни).

7. ВИСНОВКИ КОМІТЕТУ У СПРАВІ

- (114) КП «МА «Київ» (Жуляни) є суб'єктом природної монополії на ринку спеціалізованих послуг аеропорту та має структурні ознаки такого, що займає монопольне (домінуюче) становище на ринку спеціалізованих послуг аеропорту, а

також може надавати послуги з наземного обслуговування в межах території аеропорту «Київ» (Жуляни).

- (115) ТОВ «МАСТЕР-АВІА» надає послуги з наземного обслуговування в межах території аеропорту Київ (Жуляни).
- (116) Рішенням Київської міської ради від 17.02.2011 № 28/5415 «Про передачу майна територіальної громади міста Києва в оренду на конкурсних засадах» було вирішено передати в оренду власне комунальне майно, а саме комплекс будівель, споруд та обладнання КП «МА «Київ» (Жуляни), та укласти договір оренди з ТОВ «МАСТЕР-АВІА» в установленому порядку.
- (117) Рішенням Антимонопольного комітету України від 23.09.2010 № 484-р надано дозвіл ТОВ «МАСТЕР-АВІА» на одержання в оренду активів у вигляді цілісного майнового комплексу, а саме комплексу будівель та споруд КП «МА «Київ» (Жуляни), крім злітно-посадкової смуги та об'єктів соціальної сфери. Метою концентрації був розвиток аеровокзального комплексу міжнародного аеропорту «Київ» (Жуляни) та будівництво нового міжнародного пасажирського терміналу аеропорту «Київ» (Жуляни).
- (118) При цьому ні в рішенні Київської міської ради від 17.02.2011 № 28/5415, ні в договорі оренди, укладеному на виконання цього рішення, ні в рішенні Антимонопольного комітету України від 23.09.2010 № 484-р не передбачено існування жодних виключних прав у будь-якого суб'єкта господарювання на надання послуг з наземного обслуговування на території аеропорту «Київ» (Жуляни).
- (119) Отже, КП «МА «Київ» (Жуляни) могло самостійно надавати послуги з наземного обслуговування на території аеропорту «Київ» (Жуляни) та укладати Генеральні угоди про комерційне виконання послуг з наземного обслуговування із сертифікованими хендлінговими компаніями.
- (120) Укладення Генеральної угоди про комерційне виконання послуг з наземного обслуговування повітряних суден від 01.01.2014 № 9/14, відповідно до якої ТОВ «МАСТЕР-АВІА» отримало право від свого імені в інтересах КП «МА «Київ» (Жуляни) укладати відповідні договори (генеральні угоди про комерційне виконання послуг з наземного обслуговування) із сертифікованими хендлінговими компаніями, тобто право допуску своїх конкурентів на ринок наземного обслуговування в межах території аеропорту «Київ» (Жуляни), призвело до обмеження конкуренції цьому ринку.
- (121) За таких умов дії КП «МА «Київ» (Жуляни) і ТОВ «МАСТЕР-АВІА», які полягали в укладенні Генеральної угоди про комерційне виконання послуг з наземного обслуговування повітряних суден від 01.01.2014 № 9/14 (та відповідних додатків і змін), є порушенням, передбаченим частиною першою статті 6 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді антиконкурентних узгоджених дій, які призвели до обмеження конкуренції на ринку наземного обслуговування в межах території аеропорту «Київ» (Жуляни).
- (122) Антиконкурентні узгоджені дії почалися з моменту укладання КП «МА «Київ» (Жуляни) і ТОВ «МАСТЕР-АВІА» Генеральної угоди про комерційне виконання послуг з наземного обслуговування повітряних суден з 01.01.2014 та завершені 01.03.2015, оскільки Генеральна угода була розірвана з 01.03.2015.

- (123) Отже порушення у вигляді антиконкурентних узгоджених дій тривало з 01.01.2014 по 01.03.2015.

8. АНАЛІЗ ЗАУВАЖЕНЬ ТА ЗАПЕРЕЧЕНЬ

- (124) Комітетом надіслано подання з попередніми висновками від 11.09.2017 № 130-26.13/20-17/331-спр до ТОВ «МАСТЕР-АВІА» (лист 11.09.2017 № 130-29/07-9868) та КП «МА «Київ» (Жуляни) (лист від 11.09.2017 № 130-29/07-9867).
- (125) На подання з попередніми висновками у справі, яке було надіслано сторонам у справі відповідно до пункту 26 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19 квітня 1994 року № 5, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 6 травня 1994 року за № 90/299 (у редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 29 червня 1998 року № 169-р) (зі змінами), ТОВ «МАСТЕР-АВІА» листом від 27.09.2017 № М.1.1-14-915 та КП «МА «Київ» (Жуляни) листом від 06.10.2017 № М.1.1-14-246 надали свої зауваження та заперечення.
- (126) ТОВ «МАСТЕР-АВІА» заперечує щодо наявності узгоджених дій між ТОВ «МАСТЕР-АВІА» та КП «МА «Київ» (Жуляни), оскільки:
- «по-перше вважає, що рішенням Київської міської ради від 17.02.2011 № 28/5415 «Про передачу майна територіальної громади міста Києва в оренду на конкурсних засадах» (далі - Рішення) було вирішено передати комплекси будівель, споруд та обладнання, що перебувають на балансі Комунального підприємства Міжнародного аеропорту «Київ» (Жуляни) (далі – Підприємство) в оренду ТОВ «МАСТЕР-АВІА» як переможцю конкурсу строком на 49 років (надалі – Договору оренди). Крім того Рішенням Антимонопольного комітету України від 23.09.2010 року № 484-р надано дозвіл ТОВ «МАСТЕР-АВІА» на одержання в оренду активів у вигляді цілісного майнового комплексу, а саме комплексу будівель та споруд КП «МА «Київ» (Жуляни), крім злітно-посадкової смуги та об'єктів соціальної сфери.*
- Після передачі у оренду Товариству цілісного майнового комплексу Керівництво КП «МА «Київ» (Жуляни) залишилося у приміщенні адміністративної будівлі по проспекту Повітрофлотський, 79, у м. Києві, яке також було передане у оренду. У цій триповерховій будівлі розташовувалася і адміністрація Товариства. Тому, немає нічого дивного у тому, що працівники Підприємства дійсно на початковому етапі діяльності Товариства виконували для нього аналогічну роботу, оскільки мали у цій сфері великий досвід, а робота за сумісництвом не заборонена чинним законодавством.*
- Таким чином, використання АМКУ факту знаходження КП «МА «Київ» (Жуляни) за одною юридичною адресою, наявності спільного серверу електронної пошти та декількох працівників, які працюючи на Підприємстві за сумісництвом виконували свої трудові обов'язки і в Товаристві (наприклад, працівники канцелярій, які на даний час абсолютно відокремлені одна від одної і мають кожна свій штат працівників), як доказу узгодженості їх дій, є безпідставним, оскільки:*
- 1) Місцезнаходження кількох юридичних осіб за однією адресою не забороняється законом та не може свідчити про узгодженість дій таких юридичних осіб;*
  - 2) Адреси електронної пошти Товариства і Підприємства мають свої паролі, що виключає несанкціонований доступ до них;*
  - 3) Телефони Товариства і Підприємства обслуговування одною АТС, однак, кожний абонент має свій персональний номер, що виключає несанкціонований доступ або використання одного телефонного номера двома юридичними особами одночасно;*

4)чинним законодавством дозволена робота за сумісництвом, якщо на таку роботу не розповсюджуються встановлені законодавством певні обмеження, які у даному випадку відсутні...»

- (127) Зауваження та заперечення ТОВ «МАСТЕР-АВІА» не можуть бути взяті до уваги, оскільки:

в поданні з попередніми висновками Комітетом зазначено, що основними доказами антиконкурентних дій є наявність Договору комісії від 16.08.2011 № 298-2011 і Генеральної угоди про комерційне виконання послуг з наземного обслуговування повітряних суден від 01.01.2014 № 9/14, а однакові адреси, номери телефонів, номери факсів та поштові скриньки, які розташовані на одному корпоративному сервері під одним доменом, є лише додатковими доказами наявності таких антиконкурентних узгоджених дій.

- (128) Також одним із додаткових доказів у справі є бланки ТОВ «МАСТЕР-АВІА» та КП «МА «Київ», в лівому верхньому кутку бланків обох суб'єктів господарювання зазначено: «Аеропорт Київ» (у ТОВ «МАСТЕР-АВІА» – англійською мовою, а в КП «МА «Київ» – українською). Отже, ТОВ «МАСТЕР-АВІА» визначає своє товариство як аеропорт.

- (129) Зауваження та заперечення на подання з попередніми висновками Комітету підготовлені як від імені ТОВ «МАСТЕР-АВІА», так і від КП «МА «Київ» (Жуляни) одним і тим же самим виконавцем – Заболотною Ю.С., тел. 339-25-18 (лист КП «МА «Київ» (Жуляни) від 27.09.2017 № 5.2-1.7-759 та лист ТОВ «МАСТЕР-АВІА» від 06.10.2017 № М.1.1-14-246).

- (130) На вимогу Комітету про надання інформації КП «МА «Київ» (Жуляни) листом від 24.04.2018 № 5.2-1.7-437 повідомило: *«На Підприємстві Заболотна Ю.С. станом на 27.09.2017 року, на 28.11.2017 року та на дату отримання вимоги, тобто на 23.04.2018 року займає посаду начальника юридичного відділу...*

Заболотна Ю.С. працює на Підприємстві з 27.10.2008 року...

Інформація чи працює Заболотна Ю.С. за сумісництвом в інших підприємствах, організаціях, установах тощо Комунальному підприємству Міжнародний аеропорт «Київ» (Жуляни) не відома...).

- (131) ТОВ «МАСТЕР-АВІА» у своєму листі від 23.04.2018 № М-1.1-14-442 зазначило: *«Заболотна Ю.С. станом на 27.09.2017 року, на 28.11.2017 року та на дату отримання вимоги, тобто на 16.04.2018 року займає у ТОВ «МАСТЕР-АВІА» за сумісництвом посаду начальника юридичного відділу.*

Заболотна Ю.С. працює у ТОВ «МАСТЕР-АВІА» з 01.09.2011 року.

Інформація чи працює Заболотна Ю.С. за сумісництвом в інших підприємствах, організаціях, установах тощо ТОВ «МАСТЕР-АВІА» не відома.

Щодо відсутності інформації у списку працівників ТОВ «МАСТЕР-АВІА», що працюють за сумісництвом, які були надані Антимонопольному комітету України, зазначаємо, що Заболотна Ю.С. була помилково не врахована (технічна помилка, людський фактор) у список працівників ТОВ «МАСТЕР-АВІА», що працюють за сумісництвом...»

- (132) Зазначене свідчить, що як в ТОВ «МАСТЕР-АВІА», так і в КП «МА «Київ» (Жуляни) працює одна й та ж сама людина, яка займає посаду начальника юридичного відділу та має повну інформацію щодо діяльності обох підприємств, а отже, між ТОВ «МАСТЕР-АВІА» та КП «МА «Київ» (Жуляни) відбувається постійний обмін інформацією, тобто між ними існують сталі взаємовідносини, що

надає можливість узгоджувати свої дії та поведінку, зокрема укласти або відмовляти в укладенні генеральних угод про комерційне виконання послуг з наземного обслуговування суб'єктам господарювання.

- (133) Водночас, як було вже зазначено вище, ТОВ «МАСТЕР-АВІА» (Товариство) було укладено з ТОВ «Транс-Аерохендлінг» (Обслуговуюча компанія) Генеральну угоду від 01.10.2013 № МА 403/13, в якій встановлено, що *«згідно Рішення Київської міської ради від 17.02.2011 № 28/5415 «Про передачу майна територіальної громади міста Києва в оренду на конкурсних засадах», частина інфраструктури Комунального підприємства Міжнародного аеропорту «Київ» (Жуляни), надалі Аеропорт та виконання функцій Аеропорту передані ТОВ «МАСТЕР-АВІА».*

В порядку і на умовах цієї Угоди, Обслуговуюча компанія (ТОВ «Транс-Аерохендлінг») надає на території Аеропорту..., а Товариство (ТОВ «МАСТЕР-АВІА») створює необхідні для цього умови, надаючи Обслуговуючій компанії (ТОВ «Транс-Аерохендлінг») інфраструктуру, приміщення, засоби зв'язку, тощо, та для своєчасного і якісного надання Послуг координує взаємодію Обслуговуючої компанії з Аеропортом, представниками авіаперевізників, третіми особами, що надають послуги на території Аеропорту».

- (134) Також у цій Генеральній угоді зазначалось, що Обслуговуюча компанія (ТОВ «Транс-Аерохендлінг») зобов'язується **отримувати від Аеропорту відповідним чином оформлені перепустки персоналу Обслуговуючої компанії**, а також перепустки на транспортні засоби Обслуговуючої компанії у порядку та за цінами, які діють на момент звернення Обслуговуючої компанії із заявою про видачу перепусток, проходити інструктаж персоналом Обслуговуючої компанії щодо норм і правил, яких необхідно дотримуватися, перебуваючи в зонах контролю.

- (135) Водночас, відповідно до Генеральної угоди, Товариство (ТОВ «МАСТЕР-АВІА») зобов'язується:

- надавати Обслуговуючій компанії доступ до інфраструктури Аеропорту настільки, наскільки це необхідно Обслуговуючій компанії для надання Послуг (пункт 5.2.2);
- забезпечувати всі права Обслуговуючої компанії за Угодою шляхом створення рівних та прозорих умов для усіх підприємств, які співпрацюють з Аеропортом та Товариством (пункт 5.2.4);
- надавати Обслуговуючій компанії у достатній кількості площі для розміщення техніки та приміщення на території Аеропорту, включаючи бюро загубленого та знайденого багажу та його склади, офіси адміністрації, роздягальні, стійки реєстрації, каси продажу квитків, механізм для сортування багажу з моменту реєстрації і до моменту його видачі, ІТ та іншу інфраструктуру, яка необхідна Обслуговуючій компанії для надання Послуг, за окремими договорами (пункт 5.2.10);
- мати повний доступ до інфраструктури Аеропорту, необхідної для надання Послуг (підпункт «в» пункту 5.3.1), тощо.

- (136) Частиною першою статті 5 Закону України «Про захист економічної конкуренції» передбачено, що узгодженими діями є укладення суб'єктами господарювання угод у будь-якій формі, прийняття об'єднаннями рішень у будь-якій формі, а також будь-яка інша погоджена конкурентна поведінка (діяльність, бездіяльність) суб'єктів господарювання.

- (137) Отже, з наведеного вбачається, що в умовах укладеної Генеральної угоди між ТОВ «МАСТЕР-АВІА» і ТОВ «Транс-Аерохендлінг» містились положення, які також свідчили про наявність узгодженої поведінки ТОВ «МАСТЕР-АВІА» та КП «МА «Київ» (Жуляни), зокрема, передача виконання функцій Аеропорту ТОВ «МАСТЕР-

АВІА»; координація ТОВ «МАСТЕР-АВІА» взаємодії між ТОВ «Транс-Аерохендлінг» з Аеропортом, *представниками авіаперевізників, третіми особами, що надають послуги на території Аеропорту; отримання перепусток в контрольну зону аеропорту, які видає КП «МА «Київ» (Жуляни), без яких суб'єкт господарювання не зможе потрапити на територію аеропорту та користуватись інфраструктурою аеропорту, яка у свою чергу належить ТОВ «МАСТЕР-АВІА».*

- (138) Також ТОВ «МАСТЕР-АВІА» у запереченнях та зауваженнях на подання з попередніми висновками зазначило: *«Висновок АМКУ щодо зменшення кількості суб'єктів у господарювання, що надають послуги з наземного обслуговування з 7 (семи) у 2013 році до 2 (двох) станом на 31.05.2017 – не відповідає дійсності.*

Так, станом на сьогодні, ТОВ «МАСТЕР-АВІА» укладені договори про наземне обслуговування з наступними компаніями:

1. ПрАТ «Український авіаційно-технічний центр», договір № МА 331/15 від 15.10.2015, строк дії договору до 31.12.2017 року;

2. ТОВ «Українська хендлінгова компанія», договір № МА 12/16 від 01.01.2016, строк дії договору до 31.12.2017 року;

3. ТОВ «ХЕНДЛІНГОВА компанія «АВІАСЕРВІС», договір № МА 152/16 від 29.04.2016, строк дії договору до 31.12.2017 року;

4. ТОВ «ІНТЕРАВІА», договір № МА 21/16 від 01.08.2016, строк дії договору до 31.12.2017 року.

Зменшення кількості компаній, що здійснюють наземне обслуговування в аеропорту пояснюється як нестабільною економічною обстановкою у державі, так і тим, що ринок наземного обслуговування залишають компанії, які надають свої послуги не на належному рівні. Нажаль, такі жорстокі закони конкурентної боротьби...

- (139) Зазначене заперечення ТОВ «МАСТЕР-АВІА» не може бути взято до уваги з огляду на таке.

Згідно із Повітряним кодексом України, наземне обслуговування - послуги з наземного обслуговування повітряних суден, екіпажу, пасажирів, вантажу, багажу, пошти, що надаються користувачам аеропорту на території аеропорту (аеродрому) або за його межами.

Згідно з Правилами сертифікації аеропортів, Сертифікації підлягає така діяльність з наземного забезпечення польотів, зокрема:

1. Авіапаливозабезпечення авіаційних перевезень і робіт.
2. Аеродромне забезпечення польотів.
3. Електросвітлотехнічне забезпечення польотів.
4. Забезпечення авіаційної безпеки.
5. Забезпечення обслуговування пасажирів, багажу, пошти і вантажів.
6. Забезпечення спецтранспортом та засобами механізації.
7. Інженерно-авіаційне забезпечення польотів.
8. Метеорологічне забезпечення.
9. Наземне адміністрування в аеропорту.
10. Обслуговування на пероні та місцях стоянок ПС тощо.

- (140) Відповідно до Правил сертифікації аеропортів, **наземне адміністрування в аеропорту** - послуги екіпажам, представникам авіакомпаній, представництвам та іншим суб'єктам в офісному обслуговуванні, зв'язку, взаєморозрахунках та інших послугах, пов'язаних із взаємодією в аеропорту.

- (141) **Послуги з обслуговування пасажирів та багажу** - комплекс заходів в аеропорту щодо інформування пасажирів про час відправлення/прибуття повітряного судна:
- реєстрації та оформлення пасажирів та багажу;

- обробки (зважування, сортування та транспортування) багажу;
- посадки та висадки пасажирів на борт (з борту) повітряного судна, оформлення перевізної документації, навантаження (розвантаження) на борт (з борту) повітряного судна багажу та інше.

- (142) **Обслуговування на пероні** - комплекс заходів щодо супроводження, руління та буксирування повітряного судна перед вильотом та після прильоту, надання послуг із завантаження та розвантаження, миття, зняття зледеніння та інше.
- (143) Інформацію щодо суб'єктів господарювання, які здійснюють діяльність з наземного обслуговування на території аеропорту «Київ» (Жуляни) та розраховані їх частки на ринку було отримано Комітетом під час розгляду справи від ТОВ «МАСТЕР-ABIA» та КП «МА «Київ» (Жуляни).
- (144) Так, інформація від ТОВ «МАСТЕР-ABIA» щодо чотирьох суб'єктів господарювання, що здійснюють наземне обслуговування, не відповідає дійсності, оскільки один із цих суб'єктів господарювання - ПрАТ «Український авіаційно-технічний центр», відповідно до КВЕД, здійснює виробництво літальних апаратів, включаючи космічні; авіаційні нерегульовані пасажирські та вантажні перевезення; другий – ТОВ «Хендлінгова компанія «Авіасервіс» здійснює діяльність лише з технічного обслуговування та ремонту повітряних суден, а третій – ТОВ «Українська хендлінгова компанія», за наявною в Комітеті інформацією, надає в аеропорту «Київ» (Жуляни) виключно послуги наземного адміністрування.
- (145) Водночас на офіційному веб-сайті Державіаслужби в рубриці «Суб'єкти комерційного обслуговування та аеропортові служби, які мають сертифікат відповідності, або знаходяться в процесі сертифікації» ПрАТ «Український авіаційно-технічний центр» і ТОВ «Хендлінгова компанія «Авіасервіс» відсутні як такі, що мають сертифікат відповідності для здійснення діяльності з наземного обслуговування.
- (146) ТОВ «Українська хендлінгова компанія» і ТОВ «Інтеравіа» отримали Сертифікати відповідності на такі види діяльності, як: послуги наземного адміністрування, обслуговування пасажирів та багажу, обслуговування на пероні та місцях стоянок ПС.
- (147) При цьому ТОВ «МАСТЕР-ABIA» отримало або знаходяться в стадії сертифікації сертифікати відповідності на такі види діяльності, як: послуги наземного адміністрування, обслуговування пасажирів та багажу, обслуговування на пероні, авіапаливозабезпечення, забезпечення спецтранспортом, обслуговування вантажів та пошти.
- (148) Також сертифікати відповідності для здійснення діяльності з надання послуг наземного адміністрування в аеропорту «Київ» (Жуляни) отримали або знаходяться в стадії сертифікації 17 суб'єктів господарювання.
- (149) Отже, можна зазначити, що одним із видів послуг з наземного обслуговування є послуга наземного адміністрування, яка включає в себе взаємодію аеропорту з екіпажем повітряного судна, представниками авіакомпаній, представництвами та іншим суб'єктами господарювання, та яка не передбачає великих фінансових вкладень, зокрема купівлю спеціалізованих засобів, техніки, проходження відповідного навчання працівників тощо. Зазначений вид послуги з наземного обслуговування є конкурентним, оскільки, за наявною в Комітеті інформацією, обмеження щодо кількості надавачів цієї послуги відсутні.

- (150) Водночас інші види послуг з наземного обслуговування, зокрема обслуговування пасажирів та багажу, обслуговування на пероні та місцях стоянок ПС, авіапаливозабезпечення, потребують значних капіталовкладень, спеціально навчених працівників, спеціалізованого обладнання та техніки, а отже, не всі суб'єкти господарювання можуть надавати такі послуги, що свідчить про наявність бар'єрів для надання таких послуг.
- (151) Отже, на сьогодні в аеропорту «Київ» (Жуляни) діяльність із надання послуг наземного обслуговування повітряних суден, пасажирів та багажу здійснюють лише 2 суб'єкти господарювання, а саме ТОВ «МАСТЕР-АВІА» і ТОВ «Інтеравіа» (додаток до рішення).
- (152) Твердження ТОВ «МАСТЕР-АВІА» про те, що *«ринок наземного обслуговування залишають компанії, які надають свої послуги не на належному рівні»*, також не відповідає дійсності, оскільки, за інформацією представництва компанії «Wizz Air Hungary Kft» (лист від 21.12.21017 № 55/1), *«...Компанія була задоволена якістю послуг, що надавались ТОВ «Транс-Аероходлінг». Згідно з нашими даними, Компанія не отримала жодних претензій щодо послуг, наданих ТОВ «Транс-Аероходлінг»*.
- (153) Однак, незважаючи на відсутність будь-яких скарг від замовника послуг, ТОВ «Транс-Аероходлінг» було змушене припинити надання послуг з наземного обслуговування пасажирів та багажу, і причиною цього були саме дії ТОВ «МАСТЕР-АВІА» та КП «МА «Київ» (Жуляни), які без об'єктивно виправданих на те причин відмовили ТОВ «Транс-Аероходлінг» у продовженні терміну дії Генеральної угоди про комерційне виконання послуг з наземного обслуговування ПС від 01.10.2013 № МА 403/13, без наявності якої є неможливим здійснення діяльності з надання послуг з наземного обслуговування на території аеропорту «Київ» (Жуляни) та дії КП «МА «Київ» (Жуляни) щодо неоформлення та невидачі перепусток працівникам ТОВ «Транс-Аероходлінг» на територію Аеропорту, без наявності яких неможливо потрапити на контрольну зону Аеропорту та здійснювати обслуговування повітряних суден та пасажирів.
- (154) У листі ТОВ «МАСТЕР-АВІА» на подання з попередніми висновками зазначено: *«Щодо господарських відносин з ТОВ «Транс-Аероходлінг» повідомляємо, що в супереч твердженням Антимонопольного комітету України Товариство не тільки не створювало перешкоди у діяльності зазначеної хендлінгової компанії, а навпаки всіляко спряло її успішній роботі, про що свідчить Договір про надання послуг з наземного обслуговування № МА 22/02-14 від 18.02.2014 року, укладений з ТОВ «Транс-Аероходлінг», згідно умов якого Товариство надавало авіаперевізнику авіакомпанії «Візз Ейр» ті послуги з наземного обслуговування, які не могло надати ТОВ «Транс-Аероходлінг»...*
...Ствердження, що ТОВ «МАСТЕР-АВІА» ініціювало розірвання Договору про надання послуг з наземного обслуговування № МА 22/02-14 від 18.02.2014 року з ТОВ «Транс-Аероходлінг», що призвело до розірвання договірних відносин на надання послуг з наземного обслуговування пасажирів та багажу між ТОВ «Транс-Аероходлінг» та авіакомпанією «Візз Ейр» (Угорщина) є безпідставним та провокаційним, оскільки, як вбачається з Протоколу розбіжностей від 15.03.2015 року до Угоди № 1 від 15.03.2015 року до Договору від 18.02.2014 № МА 22/02-14, ініціатором якого виступив ТОВ «Транс-Аероходлінг».
- (155) Комітет не погоджується з такими запереченнями, оскільки відповідно до наявної в Комітеті інформації ТОВ «Транс-Аероходлінг» мало в своєму розпорядженні

достатню кількість обладнання, техніки та працівників для надання повного спектра послуг з наземного обслуговування (обслуговування повітряних суден, пасажирів та багажу) компанії «Візз Ейр» (Угорщина), крім того, товариство завчасно повідомило ТОВ «МАСТЕР-АВІА» та КП «МА «Київ» (Жуляни) про самостійне здійснення обслуговування пасажирів компанії «Візз Ейр» (Угорщина).

(156) Саме тому, здійснюючи самостійно наземне обслуговування компанії «Візз Ейр», ТОВ «Транс-Аерохендлінг» не було сенсу продовжувати термін дії Договору про надання послуг з наземного обслуговування від 18.02.2014 № МА 22/02-14 (субпідряду), відповідно до якого обслуговування пасажирів та багажу здійснювало ТОВ «МАСТЕР-АВІА».

(157) Водночас ТОВ «МАСТЕР-АВІА» та КП «МА «Київ» (Жуляни) створювали перешкоди в діяльності ТОВ «Транс-Аерохендлінг», зірвавши обслуговування рейсів компанії «Візз Ейр» (Угорщина).

Так, листом від 20.07.2015 № 401/07-15 ТОВ «Транс-Аерохендлінг» звернулось до ТОВ «МАСТЕР-АВІА», зазначивши: *«ТОВ «Транс-Аерохендлінг» за погодженням з Перевізником мало намір забезпечувати обслуговування пасажирів і багажу з 01.07.2015 р., про що заздалегідь було повідомлено Вас, як керівника підприємства, що займає монопольне становище в пасажирських терміналах аеропорту «Київ» (Жуляни) згідно Рішення Київської міської ради №28/5415 від 17.02.11р. «Про передачу майна територіальної громади міста Києва в оренду на конкурсних засадах».*

Але, незважаючи на норми законодавства України, Вами здійснюється протиправне втручання в господарську діяльність ТОВ «Транс-Аерохендлінг».

Не маючи ніяких повноважень... Вами зроблено хибний та безпідставний висновок про те, що самостійне здійснення ТОВ «Транс-Аерохендлінг» забезпечення обслуговування пасажирів і багажу несе в собі загрозу зриву польотів авіакомпанії «Візз Ейр».

Просимо повідомити які юридичні та технічні аспекти перешкоджають ТОВ «Транс-Аерохендлінг» забезпечувати обслуговування пасажирів і багажу, в який термін ТОВ «МАСТЕР-АВІА» зможе їх усунути та які дії необхідно нам вчинити для їх прискорення».

За інформацією представництва компанії «Wizz Air Hungary Kft» (лист від 21.12.2017 № 55/1) *«Компанія мала намір продовжувати угоду з ТОВ «Транс-Аерохендлінг», за умови, що ТОВ «Транс-Аерохендлінг» матиме необхідні ліцензії та операційні можливості...»*

(158) Також, на подання з попередніми висновками ТОВ «МАСТЕР-АВІА» зазначило *«щодо конкуренції в аеропорту:*

а) Товариство не зобов'язане створювати окремим хендлінговим компаніям, у тому числі і ТОВ «Транс-Аерохендлінг» певні привілеї...

... г) чому Товариство, яке вклало в аеропорт «Київ» значні фінансові ресурси повинно безкоштовно передавати належні йому технічні засоби, об'єкти нерухомості іншим хендлінговим компаніям, хіба такі умови діяльності можуть вважатися рівними з точки зору конкуренції?...

... ж) Товариство вже тоді перемогло у конкурентній боротьбі, коли виграло конкурс на передачу майна територіальної громади міста Києва в оренду».

(159) Із запереченнями ТОВ «МАСТЕР-АВІА» Комітет не погоджується.

Комітет жодним чином не стверджує про надання привілеїв одному із суб'єктів господарювання. Ні ТОВ «МАСТЕР-АВІА», ні КП «МА «Київ» (Жуляни) не зобов'язані надавати окремим хендлінговим компаніям, зокрема ТОВ «Транс-

Аерохендлінг», певні привілеї, про які Товариство і не просило. ТОВ «Транс-Аерохендлінг» хотіло **продовжувати** обслуговувати дві авіакомпанії, які воно обслуговувало і до того, маючи для цього відповідні технічні ресурси та кваліфікований персонал. Проте, завдяки антиконкурентним узгодженим діям між ТОВ «МАСТЕР-АВІА» та КП «МА «Київ» (Жуляни) шляхом укладення та Генеральної угоди про комерційне виконання послуг з наземного обслуговування повітряних суден від 01.01.2014 № 9/14, які призвели до обмеження конкуренції на ринку наземного обслуговування в межах території аеропорту «Київ» (Жуляни), ТОВ «Транс-Аерохендлінг» було усунуто з цього ринку.

- (160) Конкуренція - це змагання між суб'єктами господарювання з метою здобуття завдяки власним досягненням переваг над іншими суб'єктами господарювання, внаслідок чого споживачі, суб'єкти господарювання мають можливість вибрати між кількома продавцями, покупцями, надавачами послуг.
- (161) Ринкове змагання залежить від бажання змагатися суб'єктів господарювання, споживачів, які мають певні потреби і можуть вільно та свідомо робити вибір між товарами та послугами, орієнтуючись на ціну, якість та властивості необхідних їм послуг.
- (162) Для того, щоб ринок розвивався на основі чесної конкуренції, щоб прогрес відбувався за рахунок власних досягнень підприємців, шляхом інновацій та підвищення якості товарів чи послуг при менших затратах ресурсів, необхідно зняти бар'єри входу на ринок, забезпечити підприємствам рівний доступ до ресурсів, обмежити можливості використання ринкової влади монополістами та домінуючими компаніями для обмеження, стримування конкуренції.
- (163) ТОВ «МАСТЕР-АВІА» виграло конкурс та отримало в оренду цілісний майновий комплекс, а саме комплекс будівель та споруд КП «МА «Київ» (Жуляни), для здійснення реструктуризації останнього з метою ефективної роботи підприємства й отримання максимального прибутку й подальшого розвитку підприємства як на регіональному, так і міжнародному ринках. Як зазначалося в заяві на отримання дозволу Комітету, внаслідок капітальної реконструкції КП «МА «Київ» (Жуляни) зможе приймати літаки міжнародного класу, що дасть змогу конкурувати на якісно новому рівні, використовуючи вигідне географічне положення та інфраструктуру підприємства.
- (164) Проте перемога в конкурсі й отримання ТОВ «МАСТЕР-АВІА» в оренду комплексу будівель та споруд КП «МА «Київ» (Жуляни), як і ефективне використання цього майна, не означає для зазначених суб'єктів господарювання, що вони можуть провадити свою діяльність із порушенням вимог законодавства про захист економічної конкуренції.
- (165) У листі ТОВ «МАСТЕР-АВІА» на подання з попередніми висновками також зазначено: *«Стосовно Генеральних угод, які ТОВ «МАСТЕР-АВІА» уклало з обслуговуючими компаніями та перевізниками, то вони уклалися за дорученням КП «МА «Київ» (Жуляни)...*
Адже, п. 1.7. Договору оренди зазначено, що Майно передається в оренду з метою його ефективного використання відповідно до статутного профілю виробничої діяльності ТОВ «МАСТЕР-АВІА», а саме:
- *п.1.7 Забезпечення рівня міжнародних стандартів з наземного обслуговування повітряних суден (ПС) Авіаперевізників, що виконують рейси через Міжнародний аеропорт «Київ» (Жуляни) відповідно до стандартної угоди IATA про наземне*

обслуговування та надання послуг з обслуговування повітряних суден, авіаційних перевезень пасажирів, багажу, вантажу та пошти, забезпеченням міжнародних норм і правил з авіаційної безпеки, послуг заправки авіаційним паливом ПС Авіап перевізників.

- *п.1.7 Забезпечення можливості функціонування Авіап перевізників та інших підприємств для виробничої та комерційної діяльності в зоні Аеропорту».*

(166) Комітет не погоджується з такими твердженнями, оскільки договором оренди від 18.07.2011 № 240-2011, укладеним між КП «МА «Київ» (Жуляни) і ТОВ «МАСТЕР-АВІА», було визначено, що ТОВ «МАСТЕР-АВІА» буде здійснювати діяльність з наземного обслуговування, обслуговуючи авіакомпанії, які будуть здійснювати рейси в аеропорту «Київ» (Жуляни), а не здійснювати функції аеропорту та вирішувати, яких суб'єктів господарювання (своїх конкурентів) допускати на ринок послуг з наземного обслуговування чи усувати з нього.

(167) Водночас ТОВ «МАСТЕР-АВІА» зазначило: *«Товариство вважає, що сам факт укладення Договору комісії та Генеральної угоди між ним та Підприємством не свідчить про укладення їх з метою усунення конкурентів на ринку наземного обслуговування, тобто про вчинення порушення антиконкурентного законодавства, а лише свідчить про те, що взаємовідносини між вказаними юридичними особами будуються виключно на договірних засадах та забезпечувало законність у взаємовідносинах між ними».*

(168) Комітет підтримує те, що укладення будь-яких договорів не є порушенням чинного законодавства.

Порушенням визнається не факт укладення договору, а ті дії сторін такого договору та їх наслідки, що стали можливими через наявність у сторін правових повноважень, які вони отримали, уклавши договір, що призводить до порушення статті 6 Закону України «Про захист економічної конкуренції», а саме вчинення антиконкурентних узгоджених дії, які призвели чи можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції.

(169) Листом від 27.09.2017 № 5.2-1.7-759 КП «МА «Київ» (Жуляни) повідомило: *«В Міжнародному аеропорту «Київ» (Жуляни), відповідно до норм чинного законодавства, працюють обслуговуючі компанії, діяльність яких базується на генеральній угоді про комерційне виконання послуг з наземного обслуговування повітряних суден (надалі – «Генеральна угода») та сертифікатах відповідності...*

На даний час укладено угоди з 18 компаніями.

Таким чином, в аеропорту «Київ» (Жуляни) створено конкурентне середовище, що в свою чергу підвищило лібералізацію даного ринку та вільному і ефективному вибору авіап перевізниками обслуговуючих компаній в аеропорту. Тому заяви щодо монополізації ринку в аеропорту «Київ» (Жуляни) однією із компаній, а саме ТОВ «ТРАНС-АЕРОХЕНДЛІНГ», що продовжує працювати за певними напрямками, вважаємо безпідставними»...

...Внаслідок укладання Договору комісії КП МА «Київ» (Жуляни) доручило ТОВ «МАСТЕР-АВІА» здійснення продажу послуг, які надає Комітет, шляхом підписання відповідних договорів з Покупцями. З метою здійснення контролю Комітет зобов'язується та має право погоджувати означені договори, що не свідчить про надання Товариству права допуску інших суб'єктів господарювання (хендлінгових компаній) для надання послуг з наземного обслуговування на території Аеропорту.

Відносно Заявника – ТОВ «ТРАНС-АЕРОХЕНДЛІНГ» Товариство на підставі Генеральної угоди № 276-2015 від 08.12.2015 р. (01.01.2016-05.03.2018) продовжує

здійснювати свою діяльність в Міжнародному аеропорту «Київ» (Жуляни), частину послуг з наземного обслуговування надає самостійно, а частину замовляє в інших обслуговуючих компаній через те, що не має технічних можливостей їх надавати»».

- (170) Твердження КП «МА «Київ» (Жуляни) про те, що *«на даний час укладено угоди з 18 компаніями» та «в аеропорту «Київ» (Жуляни) створено конкурентне середовище», не відповідає дійсності.*
- (171) На офіційному сайті Державної авіаційної служби України розміщена інформація щодо всіх суб'єктів господарювання, які отримали сертифікати відповідності на здійснення діяльності з наземного обслуговування.
- (172) Так, з наявних сертифікатів відповідностей, виданих Державіаслужбою суб'єктам господарювання, вбачається, що лише три суб'єкти господарювання, а саме: ТОВ «Інтеравіа», ТОВ «МАСТЕР-АВІА», а також ТОВ «Українська хендлінгова компанія», мають сертифікати відповідності на більший розширений спектр послуг з наземного обслуговування (ТОВ «МАСТЕР-АВІА» має найбільше сертифікатів відповідностей з-поміж усіх зазначених суб'єктів господарювання), при цьому більшість суб'єктів господарювання, які зазначені в листі КП «МА «Київ» від 27.09.2017 № 5.2-1.7-759, надають лише послуги з наземного адміністрування, або авіапаливозабезпечення.
- (173) До того ж, на вимогу Комітету від 16.11.2017 № 130-29/07-12471 щодо надання інформації, які саме послуги з наземного обслуговування надають 18 суб'єктів господарювання, що здійснюють діяльність з наземного обслуговування в аеропорту «Київ» (Жуляни), КП «МА «Київ» (Жуляни) (лист від 27.09.2017 № 5.2-1.7-759) повідомило: *«Відносно послуг, які надаються зазначеними компаніями інформація відсутня, оскільки постачальники послуг з наземного обслуговування в аеропорту «Київ» (Жуляни) працюють за прямими договорами з авіакомпаніями».*
- (174) Отже, надана КП «МА «Київ» (Жуляни) інформація щодо створення конкурентного середовища в аеропорту «Київ» (Жуляни) не відповідає дійсності та суперечить інформації про суб'єктів господарювання, які здійснюють діяльність з наземного обслуговування на території аеропорту «Київ» (Жуляни), та їх часток на ринку, наданій ТОВ «МАСТЕР-АВІА» та КП МА «Київ» (Жуляни) під час розгляду справи Комітету (додаток до рішення).
- (175) Водночас, за інформацією, отриманою від ТОВ «Транс-Аерохендлінг» (лист від 28.11.2017 № 202-11/17), керівництвом товариства у зв'язку з нерентабельністю було прийнято рішення в липні 2017 року припинити діяльність в аеропорту «Київ» (Жуляни).
- (176) На початок 2015 року товариство самостійно надавало такі послуги з наземного обслуговування на пероні та місцях стоянок винятково згідно з переліком:
- обслуговування під час паркування ПС;
  - забезпечення зв'язку з екіпажем;
  - буксирування ПС, що прибувають та відлітають;
  - обігрів та кондиціювання ПС та двигунів;
  - протикригова обробка ПС та контроль виконання робіт;
  - зовнішнє очищення ПС;
  - внутрішнє прибирання ПС;
  - запуск двигунів ПС;
  - забезпечення водопостачання ПС;

- обслуговування туалетів ПС;
- забезпечення зовнішнього джерела електропостачання ПС;
- забезпечення газозаправною станцією;
- забезпечення пасажирськими та технічними трапами;
- забезпечення перонними автобусами;
- завантаження та розвантаження багажу.

(177) На серпень 2017 ТОВ «Транс-Аерохендлінг» відповідно до договору від 14.04.2014 № 24/03-14, укладеного ТОВ «МАСТЕР-АВІА» з ТОВ «Транс-Аерохендлінг», на замовлення ТОВ «МАСТЕР-АВІА» надавало послуги із забезпечення обігріву, кондиціонування та перевезення перонними автобусами, а отже, з переліку послуг з наземного обслуговування, який включав 15 послуг ТОВ «Транс-Аерохендлінг», залишилось виконувати лише 2 послуги, що призвело до припинення товариством своєї діяльності на території аеропорту «Київ» (Жуляни).

(178) 22.06.2018 відбулося засідання Комітету щодо розгляду справи № 130-26.13/20-17 про порушення КП «МА «Київ» (Жуляни) і ТОВ «МАСТЕР-АВІА» законодавства про захист економічної конкуренції у вигляді антиконкурентних узгоджених дій.

(179) Відповідно до протоколу засідання Комітету від 22 червня 2018 року № 45 було вирішено уповноваженим представникам відповідачів надати Комітету додаткову інформацію, якщо така ще не була ними надана під час здійснення розслідування у справі протягом трьох днів до Комітету для залучення до матеріалів справи. Розгляд питання про прийняття рішення у справі № 130-26.13/20-17 відкласти.

(180) Під час аналізу додатково отриманої інформації від КП «МА «Київ» (Жуляни) та ТОВ «МАСТЕР-АВІА» Комітетом було встановлено таке.

КП «МА «Київ» (Жуляни) з 2016 року може здійснювати наземне обслуговування повітряних суден самостійно. Так, КП «МА «Київ» (Жуляни) листом від 06.09.2018 № 5.2-1.7-856 повідомило: *«Підприємство уклало договори з Державним авіаційним підприємством «Україна» та Спеціалізованим авіаційним загonom Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту Державної служби України з надзвичайних ситуацій з наземного обслуговування... КП «МА «Київ» (Жуляни) надає послуги з наземного обслуговування самостійно на підставі прямих договорів...».*

(181) У додатках до Стандартних угод про наземне обслуговування (спрощена процедура) (Додаток В) (договорів), укладених з вищезазначеними авіакомпаніями, міститься перелік послуг з наземного обслуговування, які має надавати КП «МА «Київ», та перелік аеропортових зборів за обслуговування ПС і пасажирів, які повинні сплачувати авіакомпанії.

(182) Відповідно до актів здачі-прийняття робіт (надання послуг) КП «МА «Київ» (Жуляни) отримувало збір за посадку-зліт ПС та доплату за нічний час від Спеціалізованого авіаційного загону Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту Державної служби України з надзвичайних ситуацій та Державного авіаційного підприємства «Україна».

(183) Отже, зазначене свідчить про можливість КП «МА «Київ» (Жуляни) укласти відповідні угоди (договори) про наземне обслуговування з авіакомпаніями, надавати послуги з наземного обслуговування та отримувати аеропортові збори самостійно без участі ТОВ «МАСТЕР-АВІА».

- (184) За інформацією, отриманою від ТОВ «МАСТЕР-АВІА» листом від 14.09.2018 № М-1.1-14-979, ТОВ «МАСТЕР-АВІА» укладено Стандартні угоди про наземне обслуговування (спрощена процедура) (Додаток В) з авіакомпаніями, які здійснюють перельоти з/до аеропорту «Київ» (Жуляни).
- (185) У додатках до Стандартних угод про наземне обслуговування (спрощена процедура) (Додаток В) (договорів), укладених з авіакомпаніями, міститься перелік послуг з наземного обслуговування, які має надавати ТОВ «МАСТЕР-АВІА», та перелік аеропортових зборів за обслуговування ПС і пасажирів.
- (186) Відповідно до актів здачі-прийняття робіт (надання послуг) ТОВ «МАСТЕР-АВІА» отримує збір за посадку-зліт ПС, збір за забезпечення авіаційної безпеки ПС, збір за наднормативну стоянку ПС, збір за обслуговування пасажирів в аеровокзалі, а також за надання послуг з наземного обслуговування.
- (187) Водночас, відповідно до відомості про розмір доходу (виручки) ТОВ «МАСТЕР-АВІА» від інших видів послуг, ТОВ «МАСТЕР-АВІА» отримує дохід від таких видів послуг, як:
- дохід від збору за обслуговування пасажирів та збору за забезпечення авіаційної безпеки;
  - дохід від надання послуг із забезпечення авіаційної безпеки.
- (188) Відповідно до статті 78 Повітряного кодексу України з метою забезпечення контролю держави за монополістичною діяльністю у сфері надання послуг в аеропорту встановлюється перелік спеціалізованих послуг, які належать до ринків, що перебувають у стані природних монополій, та можуть надаватися лише в аеропортах. Перелік таких спеціалізованих послуг встановлюється Кабінетом Міністрів України.
- (189) Згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 14.07.2010 № 590 до спеціалізованих послуг аеропортів, що є сферою діяльності суб'єктів природної монополії, належать такі послуги:
- забезпечення посадки, зльоту ПС;
  - забезпечення авіаційної безпеки;
  - забезпечення приймання, зберігання, контролю за якістю та видачі авіаційного пального для заливу у паливозаправник або заправлення баків ПС;
  - забезпечення наднормативної стоянки ПС;
  - забезпечення обслуговування пасажирів в аеровокзалі.
- (190) Отже, КП «МА «Київ», як суб'єкт природної монополії, надає лише дві спеціалізовані послуги - забезпечення посадки, зльоту ПС та забезпечення наднормативної стоянки ПС, водночас аеропортові збори за обслуговування пасажирів, забезпечення авіаційної безпеки та за надання послуг із забезпечення авіаційної безпеки отримує ТОВ «МАСТЕР-АВІА».
- (191) Як зазначило ТОВ «МАСТЕР-АВІА», *«відповідно до ч. 4 статті 65 Повітряного кодексу України утримувачі сертифікатів наземного обслуговування мають забезпечувати безпеку та регулярність польотів, безпечну експлуатацію аеродрому та аеропорту і захист інтересів споживачів аеропортових послуг. ТОВ «МАСТЕР-АВІА» володіє таким сертифікатом, а отже і на нього діючим законодавством покладається зобов'язання забезпечення безпеки польотів. ТОВ «МАСТЕР-АВІА» забезпечує безпеку польотів відповідно до вище зазначених сертифікатів відповідності, а також шляхом виконання Авіаційних правил України,*

затверджених Наказом Державної авіаційної служби України та Міністерством оборони України № 66/73 від 06.02.2017 року, які визначають і регулюють порядок діяльності цивільної авіації України з метою забезпечення безпеки польотів, а також зазначають повний перелік відповідних заходів для забезпечення безпеки польотів. Як приклад, діяльність з наземного забезпечення польотів, а саме обслуговування на пероні та місцях стоянок повітряних суден, передбачає комплекс заходів щодо супроводження, руління та буксирування повітряних суден перед вильотом та після прильоту, надання послуг із завантаження та розвантаження, включаючи бортове харчування (кейтерінг), миття, зняття зледеніння та інше».

- (192) Згідно із статтею 65 Повітряного кодексу України, утримувачі сертифікатів аеродрому, провайдера аеронавігаційного обслуговування та наземного обслуговування несуть відповідальність за дотримання вимог, установлених авіаційними правилами України, і безпосередньо забезпечують безпеку та регулярність польотів, безпечну експлуатацію аеродрому та аеропорту і захист інтересів споживачів аеропортових послуг.
- (193) Відповідно до пункту 17 розділу V Державної програми авіаційної безпеки цивільної авіації, затвердженої Законом України від 21 березня 2017 року № 1965-VIII (далі – Програма), забезпечення авіаційної безпеки в суб'єктах авіаційної діяльності покладається на службу авіаційної безпеки.
Створення служб авіаційної безпеки в аеропортах та провайдерах аеронавігаційного обслуговування є обов'язковим.
Суб'єкт авіаційної діяльності, який не має сертифікованої служби авіаційної безпеки, передає обов'язки із забезпечення певних видів авіаційної безпеки відповідним сертифікованим службам авіаційної безпеки аеропортів шляхом укладення з ними договорів, якими встановлюються права, обов'язки та відповідальність на період провадження такої діяльності.
- (194) Згідно з пунктом 18 розділу V Програми в аеропорту відповідальність за виконання цієї Програми, розроблення та впровадження програми авіаційної безпеки аеропорту покладається на керівника аеропорту, який безпосередньо звітує перед уповноваженим органом з питань цивільної авіації про розроблення і здійснення заходів авіаційної безпеки.
- (195) Відповідно до пункту 27 розділу V Програми суб'єкти наземного обслуговування (у тому числі орендарі аеропорту) з питань авіаційної безпеки провадять діяльність у контрольованій зоні аеропорту відповідно до вимог цієї Програми та програми авіаційної безпеки аеропорту. Кожен суб'єкт наземного обслуговування на підставі цієї Програми та програми авіаційної безпеки аеропорту розробляє програму авіаційної безпеки суб'єкта, яка погоджується з керівником аеропорту.
- (196) Отже, утримувачем сертифіката аеродрому є КП «МА «Київ» (Жуляни), яке безпосередньо повинно забезпечувати безпеку та регулярність польотів, а ТОВ «МАСТЕР-ABIA», як утримувач сертифікатів на послуги з наземного обслуговування, повинно дотримуватись вимог безпеки під час обслуговування повітряних суден, оскільки обслуговування на пероні та місцях стоянок повітряних суден передбачає комплекс заходів щодо супроводження, руління та буксирування повітряних суден перед вильотом та після прильоту, надання послуг із завантаження та розвантаження, включаючи бортове харчування (кейтерінг), миття, зняття зледеніння та інше без дотримання вимог безпеки може призвести до авіаційних подій.

(197) Також в доповненнях до заперечень на подання з попередніми висновками ТОВ «МАСТЕР-АВІА» від 10.10.2018 № М-1.1-14-1088 зазначено, що *«в результаті укладання зазначених Договорів ТОВ «МАСТЕР-АВІА» стало виконувати лише деякі частини функцій КП «Міжнародний аеропорт «Київ» (Жуляни)»...*

Виконання деяких функцій саме аеропорту «Київ» (Жуляни) відбулося внаслідок здійснення концентрації, учасниками якої були ТОВ «МАСТЕР-АВІА» та КП «Міжнародний аеропорт «Київ» (Жуляни), у зв'язку з чим, ТОВ «МАСТЕР-АВІА» отримав в оренду та, відповідно, контроль над комплексом споруд (аеропорт «Київ» (Жуляни)»...

Згідно із Зведеним переліком суб'єктів природної монополії станом на 31.08.2018 р., КП «Міжнародний аеропорт «Київ» (Жуляни) може надавати лише дві спеціалізовані послуги: забезпечення посадки, зльоту повітряного судна та забезпечення наднормативної стоянки повітряного судна.

Відповідно до Договору ТОВ «МАСТЕР-АВІА» продає певні послуги КП «Міжнародний аеропорт «Київ» (Жуляни), в тому числі і спеціалізовані послуги. Виконавцем цих послуг є КП «Міжнародний аеропорт «Київ». За таких обставин ТОВ «МАСТЕР-АВІА» у даному випадку виконує лише допоміжну діяльність у вигляді продажу послуг аеропорту.

При цьому ТОВ «МАСТЕР-АВІА» жодним чином не виконує операційної та управлінської (адміністративної) діяльності аеропорту.

У світлі викладеного вище, стверджуємо, що ТОВ «МАСТЕР-АВІА» виконує певні функції аеропорту (як комплексу будівель), що полягають у здійсненні лише допоміжної діяльності у вигляді продажу послуг та забезпеченні ефективної роботи аеропорту. Таким чином, делегування зазначених функцій КП «Міжнародний аеропорт «Київ» носить чисто умовний характер, жодним чином не обмежує доступ на ринок аеропорту інших суб'єктів господарювання, та, відповідно не призводить до антиконкурентних узгоджених дій в розумінні ст. 6 Закону «Про захист економічної конкуренції»».

(198) Комітет не погоджується з доводами ТОВ «МАСТЕР-АВІА» з таких підстав.

(199) Згідно зі статтею 1 Повітряного кодексу України (ПКУ) експлуатант аеродрому - юридична особа, що здійснює експлуатацію аеродрому;
експлуатант аеропорту - юридична особа, що є утримувачем сертифіката аеродрому та має сертифікат на право здійснення діяльності з наземного адміністрування в аеропорту. Експлуатант аеропорту може мати також інші сертифікати та здійснювати інші види аеропортової діяльності, крім визначених у цьому абзаці.

(200) Відповідно до статті 72 ПКУ експлуатант аеропорту несе відповідальність за організацію заходів щодо безпеки польотів, авіаційної безпеки, організацію наземного обслуговування, організацію і проведення пошукових, аварійно-рятувальних і протипожежних робіт у разі аварійних чи надзвичайних подій з повітряними суднами на території аеропорту та в районі аеродрому, ефективно надання послуг користувачам аеропорту.

(201) Відповідно до виданих Державіаслужбою сертифікатів аеродрому та аеропорту експлуатантом аеропорту є КП «МА «Київ» (Жуляни), яке й повинно забезпечувати безпеку польотів, авіаційну безпеку, організацію наземного обслуговування та надавати інші спеціалізовані послуги аеропорту відповідно до чинного законодавства України.

- (202) Водночас зазначаємо, що рішенням Комітету від 23.09.2010 № 484-р ТОВ «МАСТЕР-АВІА» та КП «МА «Київ» (Жуляни) було надано дозвіл на концентрацію – одержання в оренду активів у вигляді цілісного майнового комплексу, а саме будівель та споруд, що знаходяться на балансі КП «МА «Київ» (Жуляни), строком на 49 років, **який призначений для задоволення громадських потреб у сфері авіаперевезень.**
- (203) Отже, зазначеним рішенням Комітетом не було надано дозвіл на передачу ані деяких функцій аеропорту, ані всіх функцій аеропорту (спеціалізованих послуг, які належать до сфери діяльності природних монополістів), було надано дозвіл лише на оренду комплексу будівель та споруд, **який призначений для задоволення громадських потреб у сфері авіаперевезень.**
- (204) Дозвіл на концентрацію і договір оренди не передбачали виконання ТОВ «МАСТЕР-АВІА» функцій КП «Міжнародний аеропорт «Київ». «Продаж послуг» ТОВ «МАСТЕР-АВІА» з виконання спеціалізованих функцій аеропорту та, як наслідок, можливість допуску суб'єктів господарювання (своїх конкурентів) на ринки послуг з наземного обслуговування стали можливими завдяки антиконкурентним узгодженим діям між ТОВ «МАСТЕР-АВІА» та КП «Міжнародний аеропорт «Київ».
- (205) Водночас КП «МА «Київ» (Жуляни), яке є суб'єктом природної монополії на ринку спеціалізованих послуг аеропорту, і ТОВ «МАСТЕР-АВІА», яке надає повний комплекс послуг з наземного обслуговування, маючи ринкову владу на цих ринках, усунули свого конкурента – ТОВ «Транс-Аерохендлінг» з ринку послуг наземного обслуговування, що є порушенням статті 6 Закону України «Про захист економічної конкуренції».
- (206) Під час розгляду справи 136-26.13/20-17 на засіданні Комітету 15.11.2018 встановлено, що Генеральна угода про комерційне виконання послуг з наземного обслуговування повітряних суден від 01.01.2014 № 9/14, яка була укладена між КП «МА «Київ» (Жуляни) і ТОВ «МАСТЕР-АВІА», за ініціативою КП «МА «Київ» (Жуляни) була розірвана з 01.03.2015, що свідчить про припинення КП «МА «Київ» (Жуляни) порушення законодавства про захист економічної конкуренції.
- (207) Водночас, за наявною в Комітеті інформацією, після розірвання Генеральної угоди про комерційне виконання послуг з наземного обслуговування повітряних суден від 01.01.2014 № 9/14, завдяки якій ТОВ «МАСТЕР-АВІА» мало право укладати угоди на наземне обслуговування із суб'єктами господарювання (хендлінговими компаніями), своїми конкурентами, ТОВ «МАСТЕР-АВІА» не розірвало Генеральної угоди з наземного обслуговування, які Товариство уклало із суб'єктами господарювання (хендлінговими компаніями), вони продовжували діяти до 31.12.2015.
- Тобто, КП «МА «Київ» (Жуляни) тільки з 01.01.2016 почало укладати із суб'єктами господарювання (хендлінговими компаніями) Генеральні угоди про комерційне виконання послуг з наземного обслуговування.
- Отже, на засіданні Комітету було вирішено (пункт 13 протокольного рішення № 80 від 15.11.2018) виділити матеріали справи № 136-26.13/20-17, а саме, питання щодо наявності або відсутності ознак порушення законодавства про захист економічної конкуренції в діях ТОВ «МАСТЕР-АВІА», які полягають у нерозірванні із суб'єктами господарювання (хендлінговими компаніями) Генеральних угод про

комерційне виконання послуг з наземного обслуговування після розірвання Генеральної угоди про комерційне виконання послуг з наземного обслуговування повітряних суден від 01.01.2014 № 9/14, яка була укладена між КП «МА «Київ» (Жуляни) і ТОВ «МАСТЕР-АВІА», в окреме провадження та продовжити їх розгляд.

9. ОБЧИСЛЕННЯ ШТРАФУ

Згідно з абзацом другим частини другої статті 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції» органи Антимонопольного комітету України накладають штрафи на суб'єктів господарювання за порушення, передбачені пунктом 2 статті 50 цього Закону, у розмірі до десяти відсотків доходу (виручки) суб'єкта господарювання від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за останній звітний рік, що передував року, в якому накладається штраф.

Під час визначення розміру штрафу враховано:

- відповідно до податкової декларації з податку на прибуток ТОВ «МАСТЕР-АВІА» за 2017 рік, дохід від будь-якої діяльності (за вирахуванням непрямих податків), визначений за правилами бухгалтерського обліку за вказаний період, становив **441 907 000 (чотириста сорок один мільйон дев'ятсот сім тисяч)** гривень (лист від 03.08.218 № М-1.1-14-856);
- відповідно до податкової декларації з податку на прибуток КП «МА «Київ» (Жуляни) за 2017 рік, дохід від будь-якої діяльності (за вирахуванням непрямих податків), визначений за правилами бухгалтерського обліку за вказаний період, становив **178 815 000 (сто сімдесят вісім мільйонів вісімсот п'ятнадцять тисяч)** гривень (лист від 02.03.2018 № 5.2-1.7-240).

Враховуючи викладене, керуючись статтями 7 і 16 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтями 48 і 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції» та пунктом 23 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19 квітня 1994 року № 5, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 6 травня 1994 року за № 90/299 (у редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 29 червня 1998 року № 169-р) (зі змінами), Антимонопольний комітет України

ПОСТАНОВИВ:

1. Визнати, що товариство з обмеженою відповідальністю «МАСТЕР-АВІА» (м. Київ, ідентифікаційний код юридичної особи 38742485) та комунальне підприємство «Міжнародний аеропорт «Київ» (Жуляни) (м. Київ, ідентифікаційний код юридичної особи 01131514) вчинили порушення, передбачене пунктом 1 статті 50, частиною першою статті 6 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді здійснення антиконкурентних узгоджених дій шляхом укладення Генеральної угоди про комерційне виконання послуг з наземного обслуговування повітряних суден від 01.01.2014 № 9/14, які призвели до обмеження конкуренції на ринку наземного обслуговування в межах території аеропорту «Київ» (Жуляни).

2. За порушення, зазначене в пункті 1 резолютивної частини цього рішення, накласти на комунальне підприємство «Міжнародний аеропорт «Київ» (Жуляни) (м. Київ, ідентифікаційний код юридичної особи 01131514) штраф у розмірі 681 019 (шістсот вісімдесят одна тисяча дев'ятнадцять) гривень.

3. За порушення, зазначене в пункті 1 резолютивної частини цього рішення, накласти на товариство з обмеженою відповідальністю «МАСТЕР-ABIA» (м. Київ, ідентифікаційний код юридичної особи 38742485) штраф у розмірі 1 801 406 (один мільйон вісімсот одна тисяча чотириста шість) гривень.

Штраф підлягає сплаті у двомісячний строк з дня одержання рішення про накладення штрафу.

Відповідно до частини восьмої статті 56 Закону України «Про захист економічної конкуренції» протягом п'яти днів з дня сплати штрафу суб'єкт господарювання зобов'язаний надіслати до Антимонопольного комітету України документи, що підтверджують сплату штрафу.

Рішення може бути оскаржене до господарського суду міста Києва у двомісячний строк з дня його одержання.

Головуючий –
перший заступник
Голови Комітету –
державний уповноважений

М. НІЖНІК